

REGULAMENTUL
Curții de Arbitraj Comercial Internațional de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a
Republicii Moldova cu privire la procedura de arbitraj a litigiilor sportive

Capitolul I.DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1.Curtea de Arbitraj Comercial Internațional

Articolul 2. Domeniul și regulile de aplicare

Articolul 3.Principiile de bază ale arbitrajului

Articolul 4.Principiile activității Curții de Arbitraj la soluționarea litigiilor

Articolul 5.Comunicările

Articolul 6.Termene

Articolul 7.Confidențialitatea

Capitolul II.CONVENȚIA DE ARBITRAJ

Articolul 8.Convenția de arbitraj

Articolul 9.Clauza compromisorie

Articolul 10.Compromisul

Articolul 11.Arbitrajul ad-hoc

Articolul 12.Forma convenției de arbitraj

Articolul 13.Interpretarea convenției de arbitraj

Capitolul III.ARBITRII

Articolul 14.Statutul arbitrului

Articolul 15.Independența și imparțialitatea arbitrilor

Articolul 16.Cauze de incompatibilitate a arbitrilor

Capitolul IV.CONSTITUIREA TRIBUNALULUI DE ARBITRAJ

Articolul 17.Drepturile părților în procesul de constituire a tribunalului arbitral

Articolul 18.Componenta tribunalului arbitral

Articolul 19.Desemnarea sau numirea arbitrilor

Articolul 20.Acceptarea împuternicirilor de arbitru

Articolul 21.Obligația arbitrului de a comunica temeiurile de recuzare

Articolul 22.Recuzarea arbitrului

Articolul 23.Încetarea misiunii de arbitru până la soluționarea în fond a litigiului

Articolul 24.Desemnarea unui nou arbitru

Articolul 25.Data constituirii tribunalului arbitral

Capitolul V.INTENTAREA PROCEDURII ARBITRALE

Articolul 26.Sesizarea Curții de Arbitraj

Articolul 27. Forma și cuprinsul cererii de arbitraj

Articolul 28. Înlăturarea deficiențelor

Articolul 29. Valoarea acțiunii

Capitolul VI. PREGĂTIREA CAUZEI PENTRU TRANSMITERE TRIBUNALULUI ARBITRAL

Articolul 30. Înștiințarea pârâtului

Articolul 31. Referința

Articolul 32. Cererea reconvențională

Articolul 33. Participarea terților

Articolul 34. Transmiterea cauzei spre examinare

Capitolul VII. PREGĂTIREA DOSARULUI PENTRU EXAMINARE

Articolul 35. Dreptul tribunalului de a decide asupra propriei competențe. Excepțiile

Articolul 36. Verificarea conținutului dosarului

Articolul 37. Ședințe preliminare

Articolul 38. Citarea părților

Articolul 39. Participarea părților la examinarea cauzei

Capitolul VIII. DISPOZIȚII GENERALE PRIVIND PROCEDURA ARBITRALĂ

Articolul 40. Principiile procedurii arbitrale

Articolul 41. Ordinea examinării

Articolul 42. Limba procedurii arbitrale

Articolul 43. Dreptul aplicabil

Articolul 44. Locul arbitrajului

Articolul 45. Stabilirea regulilor de procedură

Articolul 46. Conexarea mai multor pretenții într-o singură cerere de arbitraj

Articolul 47. Conexarea procedurilor pe mai multe dosare

Articolul 48. Aplicarea regulilor de procedură

Articolul 49. Procedura orală. Videoconferința

Articolul 50. Examinarea dosarului în baza înscrisurilor

Articolul 51. Măsuri asigurătoare și provizorii

Articolul 52. Probele

Articolul 53. Cerințele față de probele scrise

Articolul 54. Martorii

Articolul 55. Expertiza

Articolul 56. Refuzul de a invoca abaterile de procedură

Articolul 57. Întreruperea dezbaterilor

Articolul 58. Suspendarea procedurii arbitrale

Articolul 59. Scoaterea cererii de pe rol

Articolul 60. Procesul-verbal al ședinței

Articolul 61. Închiderea dezbaterilor

Articolul 62. Termenul arbitrajului

Capitolul IX. PROCEDURA SIMPLIFICATĂ

Articolul 63.Particularitățile procedurii arbitrale simplificate

Capitolul X.HOTĂRÂREA ARBITRALĂ

Articolul 64.Hotărârea tribunalului arbitral pe fondul acțiunii

Articolul 65.Tranzacția

Articolul 66.Deliberarea

Articolul 67.Repunerea pe rol

Articolul 69.Conținutul hotărârii

Articolul 70.Pronunțarea hotărârii

Articolul 71.Rectificarea și interpretarea hotărârii. Hotărârea adițională

Articolul 72.Efectele hotărârii arbitrale

Capitolul XI.ÎNCETAREA PROCEDURII

Articolul 73.Încetarea procedurii arbitrale

Articolul 74.Încheierea de încetare a procedurii arbitrale

Capitolul XII.DISPOZIȚII FINALE

Articolul 75.Contestarea hotărârii arbitrale

Articolul 76.Reluarea examinării arbitrale a litigiului

Articolul 77.Executarea hotărârii arbitrale

Articolul 78.Răspunderea arbitrilor

Articolul 79.Taxe și cheltuielile arbitrale

Articolul 80.Depozitarea dosarului

Articolul 81.Punerea în aplicare a prezentului Regulament

Articolul 82.Anexe

Capitolul I.DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1.Curtea de Arbitraj Comercial Internațional

(1) Curtea de Arbitraj Comercial Internațional de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova (în continuare – Curtea de Arbitraj) este o instituție permanentă de arbitraj și își desfășoară activitatea în conformitate cu Legea nr.23-XVI din 22.02.2008 cu privire la arbitraj (publicată în Monitorul Oficial, nr. 88-89/314 din 20.05.2008), Legea nr.24.XVI din 22.02.2008 cu privire la arbitrajul comercial internațional (publicată în Monitorul Oficial, nr.88-89/316 din 20.05.2008), Legea Nr.330 – XIV din 25.03.1999 cu privire la cultura fizică și sport (publicată în Monitorul Oficial, nr.83-86 din 05.08.1999), Codul de procedură civilă al Republicii Moldova cu modificările și completările ulterioare, Convențiile și alte acte internaționale în speță, la care Republica Moldova este parte, Carta Olimpică a Comitetului Internațional Olimpic, Statutele Asociațiilor și Federațiilor Sportive Internaționale și interne de profesioniști și amatori și ale altor Asociații internaționale, Statutul Curții de Arbitraj, prezentul Regulament, precum și alte acte normative naționale și internaționale, referitoare la arbitraj.

(2) Prezentul Regulament se aplică în domeniul culturii fizice și sportului, în cazul în care litigiul este născut dintr-un act juridic sau raporturi juridice relative apartenenței persoanei fizice la o organizație sportivă de amatori sau profesioniști, precum și din raporturile juridice civile și comerciale încheiate între persoane fizice și juridice, aferente activității organizațiilor sportive de amatori și profesioniști, precum și din raporturile juridice contractuale dintre acestea și terțe persoane.

(3) Litigiul sportiv civil este intern, când decurge dintr-un contract sau din alte raporturi juridice civile, care leagă persoane ce au domiciliul permanent pe teritoriul Republicii Moldova și care nu conțin elemente de extraneitate.

(4) Litigiul sportiv este internațional, dacă părțile în litigiu au domiciliul în state diferite.

(5) În sensul Regulamentului de față, litigiul are un caracter sportiv dacă urmărește scopul realizării și/sau restabilirii drepturilor și intereselor licite ale persoanelor fizice și juridice, născute din calitatea acestora de membru al unei asociații sportive de amatori sau profesioniști sau de raporturile juridice contractuale încheiate între persoanele fizice și juridice în vederea organizării și desfășurării manifestațiilor sportive în conformitate cu prevederile statutare, ale prevederilor internaționale în materie și ale legislației Republicii Moldova în vigoare.

(6) Litigiu civil, în sensul Regulamentului de față, este orice litigiu arbitrabil, derivând din prevederile statutare ale asociației sportive de amatori sau profesioniști, dintr-un contract civil, inclusiv, referitor la încheierea, executarea sau desființarea lui, precum și din alte raporturi juridice civile care au scopul asigurării și realizării activității profesionale ale sportivilor, antrenorilor și ale altor persoane care asigură organizarea și desfășurarea evenimentelor sportive.

(7) Curtea de Arbitraj organizează și administrează soluționarea, pe calea arbitrajului, a unor litigii sportive, dacă părțile au încheiat în acest sens o convenție arbitrală scrisă ori dacă o asemenea prevedere se conține în prevederile Statutului, contractelor ori altor documente a organizațiilor sportive de amatori sau profesioniști, iar părțile litigiului posedă calitatea de membru al acestor organizații sportive.

(8) Curtea de Arbitraj în calitate de organ competent poate asista părțile litigante la organizarea unui arbitraj ad-hoc (în lipsa unei convenții de arbitraj încheiate anterior) conform Regulilor de acordare a unor funcții de administrare a arbitrajului convenit de părți pentru soluționarea unui litigiu concret (arbitrajul ad-hoc).

(9) Persoanele care au capacitatea civilă deplină de exercițiu pot conveni să soluționeze pe calea arbitrajului litigiile sportive dintre ele, în afară de acelea asupra cărora legea nu permite a se face tranzacție.

(10) În cazul în care s-a încredințat Curții de Arbitraj organizarea unui arbitraj, prin însuși acest fapt, părțile au acceptat prezentul Regulament, afară numai dacă, odată cu încredințarea organizării arbitrajului, părțile au optat, în scris, pentru alte reguli de procedură și acestea au fost acceptate de tribunalul arbitral.

(11) Părțile litigante pot conveni prin încheierea unei clauze compromisorii sau compromis soluționarea litigiilor ce ar putea apărea sau deja apărut prin procedura simplificată indicată în art. 63 al prezentului Regulament sau să prevadă alți termeni mai restrânși sau alte modalități mai simple și mai operaționale, ce nu contravin prezentului Regulament.

(12) Curtea de Arbitraj ca instituție permanentă administrează procesul arbitral din punct de vedere organizațional și de dispoziție, pe când litigiul nemijlocit se soluționează de către tribunalul arbitral constituit prin voința părților conform convenției de arbitraj.

(13) Prezentul Regulament stabilește principiile și regulile de soluționare a litigiilor sportive supuse arbitrajului instituționalizat organizat de către Curtea de Arbitraj.

Articolul 2. Domeniul și regulile de aplicare

(1) În Curtea de Arbitraj Comercial Internațional de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova prin acordul părților pot fi transmise spre soluționare litigiile izvorâte din domeniul culturii fizice și a sportului, a sportului de amatori, profesionist și de performanță, inclusiv referitoare la:

- încheierea, modificarea, executarea ori desfacerea contractelor încheiate între subiecții culturii fizice și sportului, inclusiv a contractelor de sponsorizare;
- calitatea de membru al federațiilor, asociațiilor, cluburilor, școlilor sportive, ligilor profesioniste naționale;
- statutul sportivului și schimbul de apartenență a sportivului la cluburile sportive, organizațiilor de cultură fizică și sport;
- admiterea la competițiile sportive;
- sancțiunile sportive;
- încălcarea regulilor antidoping;
- împuternicirile organizatorilor competițiilor sportive;
- drepturile și obligațiunile membrilor selecționatelor sportive naționale;
- delegarea drepturilor de a desfășura competiții sportive;
- a litigiilor ce decurg din activitatea agenților sportivi;

- alte litigii arbitrabile cu caracter sportiv (ce permit încheierea unei tranzacții între părți), soluționarea cărora nu este reglementată expres de alte acte normative.

(2) Dacă litigiile izvorâte din raporturi juridice sportive (interne și internaționale) au un caracter comercial sau corporativ se vor soluționa conform procedurilor în speță, prevăzută de Regulamentele Curții de Arbitraj Comercial Internațional cu privire la arbitrajul comercial internațional sau corespunzător, cu privire la litigiile corporative.

(3) Dacă raporturile juridice dintre părți, din care a izvorât litigiul, nu sunt reglementate expres de normele juridice și nu au fost prevăzute prin acordul dintre părți și nu există pentru aceste relații norme cutumiare sau alte procedee tradiționale, tribunalul arbitral sportiv aplică la soluționarea litigiului principiile analogiei legii sau analogiei dreptului.

(4) Cu cerere de arbitraj se pot adresa atât persoanele juridice cât și persoanele fizice care activează în domeniul culturii fizice și sportului.

(5) Pentru adresarea în Curtea de Arbitraj părțile nu sunt obligate să recurgă în prealabil la soluționarea litigiului conform altor modalități extrajudiciare prevăzute de statutul ori alte acte normative a asociațiilor ori federațiilor sportive de ramură.

Articolul 3.Principiile de bază ale arbitrajului

Principiile de bază ale arbitrajului sunt:

- (1) Respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.
- (2) Legalitatea.
- (3) Libertatea convențiilor în arbitraj.
- (4) Constituirea arbitrajului în conformitate cu convenția părților.
- (5) Contradictorialitatea.
- (6) Respectarea dreptului la apărare.
- (7) Confidențialitatea.

Articolul 4.Principiile activității Curții de Arbitraj la soluționarea litigiilor

Curtea de Arbitraj organizează și administrează soluționarea pe calea arbitrajului a litigiilor ce țin de competența ei, călăuzindu-se de următoarele principii:

- (1) Supunerea benevolă a părților litigante jurisdicției Curții.
- (2) Alegerea liberă a arbitrilor sau completului de arbitri de către părțile litigante.
- (3) Atitudinea egală și nepărtinitoare față de părțile litigante. În întreaga procedură de arbitraj trebuie să se asigure părților egalitatea de tratament.
- (4) Confidențialitatea informației cunoscute în cadrul soluționării litigiului.
- (5) Supunerea benevolă a părților deciziilor, încheierilor, hotărârilor intermediare și celor definitive ale tribunalului arbitral.
- (6) Executarea benevolă a hotărârii arbitrale.
- (7) Părțile au îndatorirea să-și exercite drepturile procedurale cu bună-credință și potrivit scopului în vederea căruia au fost recunoscute. Ele vor coopera cu tribunalul arbitral pentru desfășurarea corespunzătoare a litigiului și pentru finalizarea acestuia în termenul stabilit.
- (8) Orice act de obstrucționare sau de tergiversare a litigiului constituie o încălcare a convenției arbitrale. Tribunalul arbitral va putea dispune măsurile necesare spre a preveni ori a pune capăt eventualelor obstrucționări sau tergiversări.
- (9) În orice stadiu al litigiului, tribunalul arbitral va încerca soluționarea acestuia pe baza înțelegerii părților. Tribunalul arbitral va depune diligențe spre a facilita asemenea înțelegeri, astfel încât litigiul supus arbitrajului să fie soluționat cât mai repede și mai echitabil, permițând reluarea raporturilor normale între părți.
- (10) Dosarul litigiului este confidențial. Nici o persoană, în afara celor implicate în desfășurarea litigiului respectiv, nu are acces la dosar, fără acordul scris al părților.
- (11) Pe toată perioada desfășurării procesului arbitral Curtea de Arbitraj, tribunalul arbitral, părțile, reprezentanții părților, avocații, consultanții, experții, translatorii, martorii, alți participanți trebuie să procedeze cu bună-credință în spiritul arbitrajului și să depună diligență pentru asigurarea finalizării echitabile, operative și economicoase a procedurii arbitrale precum și a posibilității de executare a hotărârii arbitrale.

Articolul 5. Comunicările

(1) Secretariatul Curții de Arbitraj comunică cererea de arbitraj, citațiile și hotărârile arbitrale prin scrisoare recomandată cu aviz de recepție sau prin poștă rapidă. Dovezile de comunicare se depun la dosar.

(2) Celelalte înscrisuri, precum și informațiile și diversele înștiințări pot fi făcute și prin scrisoare recomandată cu recipisă poștală de predare, prin poștă rapidă, poștă electronică, telegramă, telex, telefax sau orice alt mijloc de comunicare ce permite stabilirea probei comunicării și a textului transmis. În cazul comunicărilor telefonice, secretarul tribunalului arbitral va face mențiuni în dosar, precizând data și ora convorbirii.

(3) Comunicările se fac, după caz, la adresa indicată de parte în cererea de arbitraj sau referință ori în contractul și corespondența dintre părți. Orice schimbare de adresă nu va fi luată în considerare, dacă nu a fost adusă la cunoștință, în scris, celeilalte părți și Curții de Arbitraj.

(4) Dacă părțile nu au convenit altfel, orice comunicare scrisă se consideră recepționată dacă a fost remisă destinatarului personal sau la întreprinderea, domiciliul, reședința ori la adresa poștală a acestuia. Dacă niciunul din locurile menționate nu pot fi identificate după cercetări rezonabile, comunicarea scrisă se consideră recepționată dacă a fost expediată la ultimul sediu sau domiciliu cunoscut, la ultima reședință sau adresă poștală cunoscută, printr-o scrisoare recomandată sau în orice alt mod care atestă încercarea de a remite comunicarea.

(5) Înștiințările sau comunicările se consideră transmise în ziua când au fost recepționate de către partea în proces sau reprezentantul ei, sau trebuia să fie recepționată, dacă au fost transmise conform alin.(4) al prezentului articol. Înscrisurile comunicate părților se consideră înmânate și în cazul în care destinatarul a refuzat primirea, sau nu s-a prezentat la oficiul poștal pentru a le ridica, deși există dovada avizării sale. La cererea părții înscrisurile pot fi trimise (înmânate) reprezentantului ei în dosar, fiind considerate comunicate legal părții. Toate înscrisurile prezentate de către una din părți se transmit de către Secretariatul Curții de Arbitraj celeilalte părți, la fel și concluziile experților, precum și alte documente, care pot servi ca probă la adoptarea hotărârii arbitrale.

Articolul 6. Termene

(1) Termenele indicate în prezentul Regulament încep să curgă din ziua următoare recepționării comunicărilor de către participanții procesului arbitral, sau de la altă dată expres indicată în Regulament.

(2) Termenele prevăzute de Regulament sunt termene de decădere, atunci când în text este menționat expres aceasta.

(3) Tribunalul arbitral sau, până la constituirea acestuia, președintele Curții de Arbitraj poate prelungi, din motive temeinice, în baza unei cereri formulate de către oricare dintre părți, ori din oficiu, orice termen pentru îndeplinirea de către o parte a obligațiilor sale.

(4) Dacă pe parcursul desfășurării procedurii arbitrale a apărut necesitatea stabilirii unui anumit termen neindicat în Regulament, el va fi fixat la înțelegerea părților ori de către tribunalul arbitral din oficiu.

Articolul 7. Confidențialitatea

(1) Cu excepția cazului în care părțile convin în alt mod, Curtea de Arbitraj, tribunalul arbitral și orice persoană implicată în organizarea arbitrajului vor păstra confidențialitatea în ceea ce privește procedura arbitrală și nu vor divulga informația cunoscută, care ar putea aduce prejudicii părților și Curții de Arbitraj.

(2) Hotărârile arbitrale pot fi publicate integral numai cu acordul părților. Ele pot fi însă publicate parțial ori în rezumat, sau comentate sub aspectul problemelor de drept ivite, în reviste, lucrări ori culegeri de practică arbitrală, fără a se menționa numele sau denumirea părților ori alte date care ar putea prejudicia interesele lor.

(3) Președintele Curții de Arbitraj poate autoriza cercetarea dosarelor în scopuri științifice doar după soluționarea litigiilor cu emiterea hotărârii definitive, cu respectarea obligației de confidențialitate.

Capitolul II. CONVENȚIA DE ARBITRAJ

Articolul 8. Convenția de arbitraj

(1) Convenția de arbitraj se poate încheia fie sub forma unei clauze înscrise în contractul principal, denumită clauză compromisorie, fie sub forma unei înțelegeri de sine stătătoare, denumită compromis.

(2) Convenția de arbitraj poate rezulta și din introducerea de către reclamant a unei cereri de arbitraj și acceptarea pârâtului ca această cerere să fie soluționată de Curtea de Arbitraj.

(3) Convenția de arbitraj, de asemenea, poate rezulta din prevederile Statutului unei asociații sportive de amatori sau profesioniști sau din prevederile Regulamentelor acestei asociații.

(4) Președintele Curții de Arbitraj poate refuza organizarea unui arbitraj, dacă există îndoieli sau contestații întemeiate cu privire la existența convenției de arbitraj sau dacă aceasta este caducă sau inoperantă.

(5) În cazul în care totuși părțile sau una dintre ele stăruie în organizarea arbitrajului, Curtea de Arbitraj îi va da curs, urmând ca tribunalul arbitral să se pronunțe asupra existenței sau valabilității convenției de arbitraj.

Articolul 9. Clauza compromisorie

(1) Prin clauza compromisorie părțile convin ca litigiile ce se vor naște din contractul în care ea este inserată, sau în legătură cu acesta, să fie soluționate prin arbitrajul Curții de Arbitraj Comercial Internațional de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova, indicând și numele arbitrilor sau modalitatea de numire a lor. În lipsa unei asemenea precizări, întrucât organizarea arbitrajului a fost încredințată Curții de Arbitraj, numirea arbitrilor se face conform prezentului Regulament.

(2) Validitatea clauzei compromisorii este independentă de cea a contractului în care a fost înscrisă.

Articolul 10. Compromisul

(1) Prin compromis părțile convin ca un litigiu apărut între ele să fie soluționat prin arbitraj de către Curtea de Arbitraj Comercial Internațional de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova, indicându-se, sub sancțiunea nulității, obiectul litigiului.

(2) De asemenea, compromisul va cuprinde și numele arbitrilor sau modalitatea de numire a lor. În lipsa unei asemenea precizări, întrucât organizarea arbitrajului a fost încredințată Curții de Arbitraj, numirea arbitrilor se face conform prezentului Regulament.

Articolul 11. Arbitrajul ad-hoc

(1) Pentru soluționarea unui anumit litigiu, părțile pot institui arbitraj ad-hoc, modul de instituire al căruia se stabilește prin acordul părților și nu va fi în contradicție cu art.12-15 ale Legii nr.23-XVI din 22.02.08 cu privire la arbitraj.

(2) Curtea de Arbitraj, în calitate de organ competent, poate organiza la solicitare un astfel de arbitraj conform Regulilor de acordare a unor funcții de administrare a arbitrajului, convenit de părți pentru soluționarea unui litigiu concret (arbitrajul ad-hoc).

Articolul 12. Forma convenției de arbitraj

(1) Convenția de arbitraj trebuie să fie scrisă.

(2) Convenția de arbitraj are forma scrisă, dacă conținutul ei este consemnat în orice formă prin acțiuni concludente sau prin alte mijloace.

(3) Condiția încheierii în scris a unei convenții de arbitraj este întrunită într-o comunicare electronică, dacă informația care se conține în ea este accesibilă pentru referințele ulterioare (subsecvente). Comunicarea electronică înseamnă orice comunicare pe care părțile o fac prin intermediul mesajului de date: informația generală trimisă, primită sau salvată prin mijloace electronice, magnetice, optice sau similare, inclusiv schimb de date electronice, poșta electronică (e-mail), telegramă, telex sau telecopieri, dar nelimitându-se la acestea.

(4) Trimiterea într-un contract la un document ce conține o clauză compromisorie valorează ca o convenție de arbitraj scrisă, dacă trimiterea este capabilă de a face clauza parte din contract.

(5) Un viciu de formă a convenției de arbitraj poate fi înlăturat în procedura arbitrală prin depunerea unei referințe, dacă cel târziu odată cu referința nu este făcută obiecția cu privire la viciu.

Articolul 13. Interpretarea convenției de arbitraj

(1) În procesul de interpretare a convenției de arbitraj, orice dubii trebuie interpretate în sensul valabilității și posibilității de executare a ei.

(2) Dacă părțile nu au convenit altfel, convențiile de arbitraj privitor la un litigiu izvorât dintr-un contract se extinde și la toate acțiunile (tranzacțiile) dintre părțile convenției de arbitraj, inclusiv încheierea, executarea ori desființarea acestui contract.

(3) Regulile arbitrajului la care se face referire în convenția de arbitraj sunt considerate parte inalienabilă a convenției de arbitraj. În caz de contrarietate între convenția de arbitraj și regulile de procedură din prezentul Regulament, va prevala convenția de arbitraj, cu excepția când Regulamentul în mod expres prevede altfel.

(4) Dacă s-a schimbat persoana în obligațiune în privința căreia a fost încheiată convenția de arbitraj, această convenție de arbitraj este valabilă (operantă) referitor atât la creditorul inițial, cât și la creditorul nou, la fel, atât la debitorul inițial, cât și la debitorul nou.

(5) Adresarea părții convenției de arbitraj instanței de judecată până la sau în timpul procesului arbitral cu solicitarea de a lua măsuri asigurătorii și adoptarea unei încheieri în vederea luării unor asemenea măsuri este compatibilă cu convenția de arbitraj.

Capitolul III.ARBITRII

Articolul 14.Statutul arbitrului

(1) Examinarea dosarelor în cadrul Curții de Arbitraj se realizează de către arbitrii aleși sau numiți în conformitate cu prezentul Regulament.

(2) Poate fi arbitru orice persoană fizică, cetățean al Republicii Moldova sau străin, care are capacitatea deplină de exercițiu al drepturilor, se bucură de o reputație ireproșabilă și are o înaltă calificare și experiență în domeniul dreptului comercial și civil.

(3) Nu poate fi arbitru persoana care:

a) se află sub tutelă sau curatelă;

b) are antecedente penale nestinse;

c) a pierdut statutul de judecător, avocat, notar, procuror, de ofițer de urmărire penală sau de lucrător al organelor de drept pentru săvârșirea de acțiuni incompatibile cu activitatea sa profesională;

d) nu poate fi aleasă (numită) în această calitate datorită statutului funcției sale, stabilit de lege.

(4) Arbitrii sunt înscriși, cu acordul lor scris, într-o Listă care va cuprinde: numele, ocupația, specialitatea, titlurile sau prezentarea succintă a activității profesionale a fiecărui arbitru. Lista arbitrilor este aprobată de Consiliul Camerei de Comerț și Industrie și are un caracter de recomandare. Dacă renunță la exercitarea împuternicirilor sale din motive neîntemeiate, arbitrul este radiat din Listă.

(5) Părțile sunt libere să numească arbitri și persoane neînscrise în Lista de arbitri a Curții de Arbitraj în măsura în care acestea, prin competență și probitate, se bucură de încrederea lor. Această oportunitate nu este acordată însă în cazul arbitrului unic și al supraarbitrului.

(6) În cazul în care arbitrul numit nu figurează în Lista de arbitri, partea va indica numele, adresa și numărul de telefon sau de fax, precum și datele ce demonstrează competența și profesionalismul arbitrului respectiv.

(7) Nici o persoană nu poate fi privată de dreptul de a fi desemnată în calitate de arbitru din cauza cetățeniei sale, cu excepția cazului când părțile au convenit altfel.

Articolul 15.Independența și imparțialitatea arbitrilor

(1) În procesul examinării litigiului, fiecare arbitru trebuie să fie independent și imparțial în raport cu părțile, cu ceilalți arbitri și cu alți participanți la proces. Ei nu sunt reprezentanți ai părților.

(2) Statutul de independență și imparțialitate al arbitrului este reglementat de Regulile cu privire la independența și imparțialitatea arbitrului, care sunt parte componentă a prezentului Regulament. (Anexa 5)

Articolul 16.Cauze de incompatibilitate a arbitrilor

(1) Arbitrii sunt incompatibili în următoarele cazuri:

a) se află în una din situațiile de incompatibilitate prevăzută pentru judecători conform art.50 Cod de procedură civilă al Republicii Moldova;

b) nu îndeplinesc condițiile de calificare sau alte condiții privitoare la arbitri conform convenției arbitrale;

c) sunt asociați, colaboratori sau membri ai organelor de conducere ale unei entități, fără persoană juridică sau unei persoane juridice care are un interes în cauză, ori care este controlată de una dintre părți sau aflată sub un control comun cu această parte;

d) arbitrul are raporturi de muncă ori de serviciu cu una dintre părți, cu o persoană juridică controlată de una dintre părți sau aflată sub un control comun cu această parte;

e) arbitrul a prestat consultanță uneia dintre părți, a asistat sau a reprezentat una dintre părți sau aflată sub un control comun cu această parte; arbitrul a prestat consultanță uneia dintre părți, a asistat sau a reprezentat una dintre părți, ori a depus mărturie în fazele prealabile ale litigiului arbitral;

(2) Arbitrul, care este și avocat, nu poate intra în componența unui tribunal arbitral investit cu arbitrarea unui litigiu cu privire la care a desfășurat sau urmează a desfășura activități avocațiale.

Capitolul IV.CONSTITUIREA TRIBUNALULUI DE ARBITRAJ

Articolul 17.Drepturile părților în procesul de constituire a tribunalului arbitral

(1) Tribunalul arbitral se constituie conform convenției de arbitraj.

(2) Dacă nu a fost prevăzut în convenția de arbitraj, părțile sunt libere să convină asupra procedurii de constituire a tribunalului arbitral, cu condiția respectării prevederilor prezentului Regulament, inclusiv:

a) să stabilească numărul de arbitri;

b) să stabilească procedura de desemnare a arbitrilor și supraarbitrului (președintelui tribunalului arbitral);

c) procedura de recuzare și înlocuire a arbitrilor și supraarbitrilor;

d) temeiurile de încetare a misiunii arbitrilor și a procedurii arbitrale în întregime;

e) părțile pot conveni asupra numirii arbitrilor de către președintele Curții de Arbitraj, dar

f) și asupra cerințelor, cărora trebuie să corespundă arbitrul desemnat.

Articolul 18.Componenta tribunalului arbitral

(1) Părțile sunt libere să stabilească numărul de arbitri. Dacă părțile nu au stabilit numărul de arbitri, vor fi desemnați trei arbitri.

(2) În condițiile în care valoarea litigiului nu este semnificativă, sau problemele juridice abordate sunt simple, președintele Curții de Arbitraj, cu acordul părților, poate decide ca tribunalul arbitral să fie compus dintr-un singur arbitru.

Articolul 19.Desemnarea sau numirea arbitrilor

(1) În cazul când tribunalul va fi format din trei arbitri, fiecare parte numește câte un arbitru. Dacă în decurs de 15 zile după recepționarea propunerii de desemnare a arbitrului o parte nu-l desemnează, arbitrul este numit din oficiu de președintele Curții de Arbitraj.

(2) Arbitrii astfel desemnați vor numi, în termen de 10 zile, pe un al treilea arbitru, care va fi președinte al tribunalului. Dacă cei doi arbitri nu sunt de acord asupra persoanei președintelui tribunalului, acesta va fi numit de către președintele Curții de Arbitraj în termen de cel mult 5 zile. Președintele tribunalului arbitral poate fi ales de părți, dacă există un acord scris în acest sens.

(3) În cazul în care litigiul urmează să fie examinat de un singur arbitru, oricare dintre părți poate propune celeilalte părți candidatura unuia sau a câtorva persoane care ar putea fi arbitri. Dacă în decurs de 15 zile după recepționarea propunerii părțile nu au ajuns la un acord asupra candidaturii respective, arbitrul este numit din oficiu în termen de cel mult 5 zile de președintele Curții de Arbitraj.

(4) Dacă sunt mai mulți reclamanți sau, după caz, mai mulți pârâți, iar tribunalul urmează să fie format din trei arbitri, reclamanții sau, după caz, pârâții desemnează împreună câte un arbitru. În cazul în care oricare dintre aceștia în termen de 15 zile nu desemnează arbitrul, el va fi numit de președintele Curții de Arbitraj.

(5) Niciuna dintre părți nu are dreptul să numească un arbitru în locul celeilalte părți sau să aibă mai mulți arbitri decât cealaltă parte.

(6) La desemnarea arbitrului/supraarbitrului de către președintele Curții de Arbitraj, se vor lua în considerație cerințele față de aceștia stipulate în convenția de arbitraj, inclusiv calificarea, calitățile morale și etice, criteriile de independență și imparțialitate, de asemenea natura și circumstanțele disputei, dreptul aplicabil fondului, locul și limba arbitrajului.

(7) Introducerea unei cereri accesorii sau incidente nu atrage modificarea componenței tribunalului arbitral deja constituit.

(8) În cazul în care arbitrul unic sau, după caz, arbitrii nu pot fi numiți prin convenție de arbitraj și nici nu a fost prevăzută modalitatea de numire, partea care vrea să recurgă la arbitraj trimite o notificare scrisă părții adverse, prin care aceasta din urmă este invitată să participe la numirea arbitrilor.

(9) Notificarea prevăzută la alin.(8) trebuie să se refere la convenția de arbitraj, să enunțe succint pretențiile și temeiurile lor (obiectul litigiului), să indice numele, domiciliul și datele profesionale ale arbitrului unic propus sau numit, dacă acesta nu este din Lista arbitrilor.

(10) Partea notificată trebuie să trimită, la rândul ei, în termen de 15 zile de la primirea notificării, răspuns la propunerea de numire a arbitrului. Dacă partea opusă nu numește în termen un arbitru, sau părțile nu ajung la un acord asupra candidaturii arbitrului unic, el este numit de președintele Curții de Arbitraj.

(11) Partea care a notificat cealaltă parte despre numirea arbitrului nu poate revoca fără consimțământul celeilalte părți numirea astfel făcută.

(12) Prevederile alin. (8) – (11) se aplică în cazul arbitrajului ad-hoc.

(13) Numirea unui arbitru de către o parte nu limitează dreptul acesteia de a invoca incompetența arbitrajului.

Articolul 20. Acceptarea împuternicirilor de arbitru

(1) În termen de 3 zile de la data la care i-a fost comunicată propunerea de numire, arbitrul va completa și semna Declarația de acceptare a împuternicirilor, de independență, imparțialitate și disponibilitate conform formularului prevăzut de Anexa 3. Necompletarea și ne semnarea Declarației de acceptare este considerată refuz de la îndeplinirea misiunii de arbitru, iar partea sau părțile urmează să numească ori să aleagă un nou arbitru, sau după caz, supraarbitru.

(2) Secretariatul Curții de Arbitraj va transmite părților și celorlalți arbitri o copie a Declarației și va păstra originalul în dosarul cauzei.

Articolul 21. Obligația arbitrului de a comunica temeiurile de recuzare

Arbitrul desemnat comunică persoanelor care l-au solicitat circumstanțele ce pot pune la îndoială independența și imparțialitatea lui. Dacă el a fost totuși numit, arbitrul va comunica în cel mai scurt termen posibil aceleași circumstanțe celeilalte părți, Curții de Arbitraj și celorlalți arbitri desemnați.

Articolul 22. Recuzarea arbitrului

(1) Părțile litigante pot recuza orice arbitru în cazul în care există circumstanțe care dau naștere unor îndoieli întemeiate cu privire la independența și imparțialitatea acestuia, sau în cazul în care arbitrul respectiv nu deține calificări cu privire la care s-a convenit între părți. Sunt considerate astfel de împrejurări cauzele de incompatibilitate, indicate în art.15 din Regulament. O parte va putea recuza arbitrul pe care l-a desemnat, numai pentru motive de care ia cunoștință sau care au intervenit după desemnare.

(2) Recuzarea poate interveni la orice etapă a procedurii arbitrale, dar nu mai târziu de încheierea dezbaterilor.

(3) Cererea de recuzare se depune în scris în cel mai scurt termen posibil, dar nu mai târziu de 15 zile din momentul când partea a aflat despre circumstanțele care servesc drept motiv de recuzare și trebuie să conțină motivele recuzării. În cazul când partea nu a depus cererea de recuzare în termenele prevăzute, se va considera că ea a renunțat la dreptul său de recuzare.

(4) Când arbitrul este recuzat de una din părți, cealaltă parte poate să fie de acord cu această recuzare, de asemenea și arbitrul recuzat poate să-și retragă mandatul. Nici acordul celeilalte părți, nici retragerea arbitrului nu presupun recunoașterea temeiurilor recuzării. În ambele cazuri, pentru desemnarea unui nou arbitru, se aplică procedura indicată la art.18.

(5) Dacă cealaltă parte nu este de acord cu recuzarea și nici arbitrul recuzat nu-și retrace mandatul, asupra cererii de recuzare se pronunță tribunalul arbitral, inclusiv arbitrul recuzat. În caz de satisfacere a acestei cereri, desemnarea unui nou arbitru are loc în conformitate cu procedura prevăzută în art.18.

(6) Cererea de recuzare a arbitrului înaintată până la constituirea tribunalului arbitral se soluționează de către președintele Curții de Arbitraj, după consultarea cu părțile litigante. Decizia de recuzare se

întocmește în scris, fără a conține motivele recuzării, și este însoțită de propunerea de a numi un nou arbitru. În cazul arbitrului unic, recuzarea se soluționează de președintele Curții de Arbitraj.

(7) Până la luarea deciziei de către aceste autorități, tribunalul arbitral, inclusiv arbitru care îi este înaintată recuzarea, poate continua procedura arbitrală și poate pronunța hotărârea arbitrală.

(8) Prevederile acestui articol se aplică în mod corespunzător și experților sau traducătorilor, recuzarea se soluționează de tribunalul arbitral.

Articolul 23.Încetarea misiunii de arbitru până la soluționarea în fond a litigiului

(1) Misiunea de arbitru încetează prin autorecuzare, recuzare, imposibilitate fizică sau morală, revocare sau deces:

a) autorecuzarea sau acordul părților de încetare a mandatului de arbitru nu presupun recunoașterea temeiurilor pentru recuzare;

b) recuzarea este admisă conform procedurii prevăzute de Regulament;

c) arbitru se află în imposibilitate fizică sau morală de a-și îndeplini misiunea pe o perioadă mai lungă de timp, datorită unor motive survenite sau de care a luat cunoștință după acceptarea misiunii de arbitru;

d) intervine decesul unui arbitru pe parcursul procedurii arbitrale.

(2) În cazul în care arbitru desemnat nu își îndeplinește obligațiile ce îi revin, el poate fi revocat, după consultări cu părțile și ceilalți arbitri, printr-o Decizie a președintelui Curții de Arbitraj.

(3) Curtea de Arbitraj în toate aceste cazuri ia act de încetarea misiunii arbitrului și întreprinde măsuri pentru înlocuirea lui.

Articolul 24.Desemnarea unui nou arbitru

(1) Dacă mandatul unui arbitru încetează conform prevederilor art.22 sau în urma retragerii arbitrului din orice alt motiv, ori din cauza revocării de către părți, ori în orice alt caz, noul arbitru va fi desemnat potrivit regulilor aplicate în cazul numirii arbitrului care se substituie.

(2) În caz de desemnare conform alin.(1) al acestui articol a arbitrului unic sau a președintelui tribunalului arbitral, dezbaterile care au avut loc până la substituirea arbitrului urmează a fi repetate. În caz de substituie a oricărui alt arbitru, dezbaterile se vor repeta, dacă tribunalul arbitral va considera necesar.

(3) Dacă este înlocuit întregul tribunal arbitral, noul tribunal arbitral va decide dacă și în ce măsură este necesară repetarea anumitor acte de procedură sau a întregii proceduri.

Articolul 25.Data constituirii tribunalului arbitral

(1) Tribunalul arbitral se consideră constituit la data acceptării mandatului de către arbitru unic, sau, după caz, de către supraarbitru.

(2) Din momentul constituirii sale, tribunalul arbitral este investit cu judecarea cererii arbitrale și a celorlalte cereri privind procedura arbitrală, cu excepția cererilor care potrivit legii și prezentului Regulament sunt de competența exclusivă a altor organe jurisdicționale.

Capitolul V.INTENTAREA PROCEDURII ARBITRALE

Articolul 26.Sesizarea Curții de Arbitraj

(1) Procedura arbitrală se intentează prin introducerea unei cereri de arbitraj de partea care se consideră vătămată într-un drept al său.

(2) Data introducerii cererii se va considera data înregistrării ei la Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova.

(3) Cererea de arbitraj și actele anexate la ea trebuie să fie prezentate în limba de stat. Înscrisurile se depun în original sau în copii certificate de parte, în modul stabilit.

(4) Cererea, inclusiv celelalte acte, se depun în atâtea exemplare câți părți sunt, precum și câte un exemplar pentru fiecare membru al tribunalului arbitral și un exemplar pentru Secretariatul Curții de Arbitraj, la fel, se transmit și în format electronic.

(5) Cererea de arbitraj poate fi depusă de mai mulți reclamanți sau către mai mulți părți, având același obiect al litigiului, corespunzător vor fi depuse și numărul de complete de cereri și documente anexate.

Articolul 27. Forma și cuprinsul cererii de arbitraj

(1) Cererea de arbitraj urmează a fi prezentată în formă scrisă și trebuie să conțină:

- a) denumirea Curții de Arbitraj;
- b) denumirea și adresele părților, inclusiv adresele poștale, adresele electronice, numărul de telefon, fax, date bancare;
- c) dovada existenței convenției de arbitraj (clauza compromisorie sau compromis);
- d) obiectul și valoarea acțiunii, precum și calculul ei;
- e) motivele de fapt și probele pe care se întemeiază acțiunea, argumentarea acțiunii ținând cont de dreptul aplicabil litigiului, confirmarea despre măsurile întreprinse în scopul soluționării litigiului pe cale amiabilă, dacă convenția de arbitraj prevede așa proceduri;
- f) numele arbitrului sau cererea ca arbitrul să fie desemnat de către Curtea de Arbitraj, în cazul în care arbitrul desemnat nu figurează pe Lista de arbitri a Curții de Arbitraj, cererea de arbitraj trebuie să conțină și adresa, numărul de telefon, fax, e-mail ale arbitrului respectiv;
- g) lista actelor anexate la cerere;
- h) semnătura reclamantului. Dacă cererea este semnată de reprezentant, se vor anexa actele care dovedesc împuternicirile legale și adresa lui, inclusiv numărul de telefon, fax, e-mail.

(2) Cererea de arbitraj va cuprinde, de asemenea, orice cerere de introducere în cauză a unor părți terțe, cu indicarea în mod obligatoriu a informației privind convenția de arbitraj încheiată cu aceste persoane.

(3) În cererea de arbitraj poate fi introdusă și poziția reclamantului privitor la constituirea tribunalului arbitral (numărul de arbitri, modul de numire a lor), dreptul aplicabil, limba arbitrajului, dacă aceste și alte elemente facultative au fost fixate în convenția de arbitraj.

(4) La cererea de arbitraj se anexează:

- a) copiile de pe cererea de arbitraj și de pe înscrișuri, certificate de parte sub propria răspundere într-un număr egal cu numărul participanților la proces și pentru fiecare arbitru, și un exemplar pentru curtea de arbitraj;
- b) acte ce confirmă personalitatea juridică a părților;
- c) dovada achitării taxei de înregistrare și taxei de arbitraj;
- d) documentele ce legalizează împuternicirile reprezentantului;
- e) documente care confirmă respectarea procedurii prealabile de soluționare a litigiilor;
- f) documentele care certifică circumstanțele pe care reclamantul își întemeiază pretențiile.

(5) La cerere reclamantul poate anexa și alte documente și demersuri.

(6) Dacă cererea de arbitraj și înscrișurile anexate sunt făcute într-o limbă străină, urmează de anexat traducerea lor legalizată în modul stabilit de lege.

Articolul 28. Înlăturarea deficiențelor

(1) În cazul când cererea de arbitraj nu corespunde cerințelor prevăzute mai sus, Secretariatul Curții de Arbitraj va comunica imediat acest fapt reclamantului, care în termen de cel mult 5 zile de la data primirii comunicării este obligat să înlătore deficiențele cererii, inclusiv să numească arbitrul, dacă nu a fost arătat în acțiune.

(2) În cazul când deficiențele menționate vor fi înlăturate în termenul stabilit, data introducerii cererii de arbitraj se va considera ziua înregistrării ei inițiale, iar în cazul când reclamantul nu va înlătura deficiențele cererii în termenul stabilit cererea se va considera nefiind introdusă.

(3) În cazul în care taxa de înregistrare și taxa de arbitraj nu sunt achitate la data depunerii cererii de arbitraj, secretarul Curții de Arbitraj va acorda reclamantului un termen de 5 zile, calculat de la data comunicării, pentru achitarea taxelor. Dacă taxele nu au fost achitate în termen, cererea de arbitraj se restituie în baza deciziei președintelui Curții de Arbitraj.

(4) Restituirea cererii de arbitraj nu exclude posibilitatea adresării repetate a aceluiași reclamant, dacă vor fi înlăturate deficiențele constatate.

Articolul 29. Valoarea acțiunii

(1) Valoarea acțiunii se determină:

- a) în cazul pretențiilor bănești – de suma pretinsă de reclamant;

- b) în cazul reclamării de bunuri – de valoarea bunurilor reclamate;
 - c) în cererile de a declara (a recunoaște) sau a reorganiza (transforma) un raport, un fapt juridic, la valoarea obiectului, raportului juridic la data depunerii acțiunii;
 - d) în cererile cu privire la anumite acțiuni sau inacțiuni (de a face sau a nu face) în baza datelor existente despre interesele patrimoniale ale reclamantului.
- (2) În cererile de arbitraj ce conțin mai multe pretenții, suma fiecărei pretenții se calculează aparte. În acest caz, valoarea acțiunii se calculează prin suma valorilor tuturor pretențiilor. Reclamantul trebuie să indice în cererea de arbitraj valoarea acțiunii, de asemenea și în cazurile când pretențiile din cerere sau o parte din ele nu au un caracter bănesc.
- (3) În cazul când reclamantul nu a determinat sau a determinat incorect valoarea acțiunii, Curtea de Arbitraj determină, din oficiu sau la cererea pârâtului, valoarea acțiunii în baza datelor de care dispune.
- (4) În valoarea acțiunii nu se includ cererile de compensare a cheltuielilor arbitrale.

Capitolul VI. PREGĂTIREA CAUZEI PENTRU TRANSMITERE TRIBUNALULUI ARBITRAL

Articolul 30. Înștiințarea pârâtului

În decurs de cel mult 5 zile din momentul primirii cererii de arbitraj sau înlăturării tuturor deficiențelor acesteia, Secretariatul Curții de Arbitraj va expedia pârâtului copia acestei cereri și copiile tuturor actelor anexate la ea, prezentul Regulament, precum și Lista arbitrilor, care pot fi expediate și în format electronic.

Articolul 31. Referința

(1) În termen de 15 zile din momentul primirii înștiințării despre arbitraj, pârâtul sau reprezentantul său trebuie să introducă o referință, în care va comunica numele arbitrului ales de el, sau își va exprima dorința ca arbitrul să fie numit de către președintele Curții de Arbitraj.

(2) Referința va cuprinde de asemenea:

- a) data expedierii;
- b) numele complet al pârâtului, statutul lui juridic, adresa, numărul de telefon, fax, e-mail;
- c) date despre reprezentantul pârâtului, dacă acesta figurează, adresa poștală, număr de telefon, fax, e-mail, dovada calității de reprezentant;
- d) notificarea privind cererea reclamantului, arătând motivele de fapt și de drept prin prisma dreptului aplicabil litigiului, pe care se sprijină apărarea pârâtului, cu trimitere la mijloace de probă, precum și alte excepții referitoare la cererea reclamantului;
- e) obiecții cu privire la existența, valabilitatea și aplicarea convenției de arbitraj;
- f) propunerea referitoare la dreptul aplicabil, limba procedurii arbitrale, numărul de arbitri, dacă această poziție nu se regăsește în convenția de arbitraj, sau răspunsul la aceste propuneri venite din partea reclamantului;
- g) răspunsul la propunerea reclamantului privind soluționarea litigiului de un arbitru unic, precum și persoana acestuia;
- h) dacă tribunalul arbitral urmează să fie constituit de un arbitru unic, iar reclamantul propune la alegere mai multe candidaturi, pârâtul va susține una din candidaturi, sau va propune propria candidatură pentru desemnare;
- i) orice cerere de introducere în cauză a altor persoane sau de conexare a mai multor pretenții sau a mai multor proceduri cu includerea informațiilor corespunzătoare. Aceleași dispoziții vor cuprinde și Referința persoanei introduse, dacă va fi depusă;
- j) lista documentelor și altor acte anexate la Referință, certificate de parte. Semnătura pârâtului sau a reprezentantului său.

(3) Referința și anexele sale se transmit în limba de stat pe suport de hârtie în atâtea exemplare, câți reclamânți și arbitri sunt, plus unu pentru dosarul cauzei, precum și în format electronic.

(4) Secretariatul Curții de Arbitraj va expedia reclamantului Referința și orice alte cereri parvenite de la pârât.

(5) Lipsa unui răspuns din partea pârâtului nu înseamnă recunoașterea pretențiilor reclamantului și nu împiedică desfășurarea în continuare a arbitrajului.

Articolul 32.Cererea reconvențională

(1) Pârâtul este în drept să înainteze o cerere reconvențională împotriva reclamantului, dacă pretențiile lui decurg din același raport juridic și sunt cuprinse de aceeași convenție de arbitraj din cererea de arbitraj inițială, sau de o altă convenție de arbitraj, care prevede transmiterea litigiului în Curtea de Arbitraj și e compatibilă cu prima convenție de arbitraj după conținutul ei și de asemenea, dacă o așa cerere reconvențională e coerentă cu cererea arbitrală inițială în sensul dreptului material.

(2) Cererea reconvențională va fi introdusă în același termen ca și cel prevăzut pentru prezentarea Referinței sau, cel târziu, până la prima ședință a tribunalului arbitral și trebuie să corespundă cerințelor prevăzute pentru cererea de arbitraj, inclusiv achitarea taxei de arbitrare.

(3) Cererea reconvențională va fi soluționată simultan cu cererea principală.

(4) Dacă drept rezultat al înaintării cu întârziere a cererii reconvenționale procedura arbitrală se tergiversează, pârâtul prin Decizia tribunalului arbitral poate fi obligat la compensarea cheltuielilor suplimentare cauzate Curții de Arbitraj și celeilalte părți.

(5) Tribunalul arbitral poate să nu admită examinarea cererii reconvenționale, dacă a fost depusă cu întârziere, iar cererea va fi examinată într-o procedură separată.

(6) Referința pârâtului reconvențional va avea același conținut ca și referința pârâtului inițial și se introduce în același termen ca și prima referință.

Articolul 33.Participarea terților

(1) Atragerea persoanelor terțe în procedura arbitrală se admite numai cu acordul scris al părților litigante și a terței persoane, dacă cerințele lor sunt cuprinse de aceeași convenție de arbitraj.

(2) Demersul de atragere a terței persoane se admite până la expirarea termenului de prezentare a referinței. Din motive justificate, acest termen poate fi prelungit de către președintele Curții de Arbitraj.

Articolul 34.Transmiterea cauzei spre examinare

După constituirea tribunalului arbitral, primirea Referinței și cererii reconvenționale, Secretariatul Curții de Arbitraj va transmite dosarul tribunalului arbitral, făcând o mențiune în scris despre acest fapt, precum și despre data transmiterii dosarului.

Capitolul VII.PREGĂTIREA DOSARULUI PENTRU EXAMINARE

Articolul 35.Dreptul tribunalului de a decide asupra propriei competențe. Excepțiile

(1) Tribunalul arbitral poate să decidă prin încheiere asupra competenței sale de a soluționa litigiul, precum și asupra oricăror obiecții referitor la existența sau valabilitatea convenției de arbitraj.

(2) Declarația privind incompetența tribunalului arbitral în soluționarea litigiului poate fi făcută cel târziu în momentul prezentării obiecțiilor la acțiune.

(3) Orice excepție privind existența sau validitatea convenției de arbitraj, constituirea tribunalului arbitral, limitele însărcinării arbitrilor, precum și orice altă excepție trebuie invocate, sub sancțiunea decăderii, prin referință sau cel mai târziu la prima zi de înfățișare. În cazul când procedura arbitrală are loc pe baza înscrisurilor prezentate de părți, fără dezbateri orale, pârâtul trebuie să ridice excepțiile în cel mult 15 zile de la data depunerii Referinței.

(4) Excepțiile de ordine publică pot fi invocate oricând în cursul litigiului arbitral.

(5) Încheierea prin care tribunalul arbitral se declară competent nu poate fi atacată în instanță de judecată decât concomitent cu hotărârea finală asupra fondului litigiului.

(6) Constatarea nulității contractului nu implică deplin drept nulitatea convenției de arbitraj inserată în contract.

(7) În cazul când se va stabili că soluționarea litigiului expus în cererea de arbitrare nu ține de competența Curții de Arbitraj, tribunalul arbitral va emite o încheiere și va restitui cererea de arbitrare și documentele anexate reclamantului.

Articolul 36.Verificarea conținutului dosarului

(1) Tribunalul arbitral după primirea cauzei pentru soluționarea litigiului verifică conținutul dosarului și constată nivelul de pregătire a dosarului pentru examinare.

(2) Dacă constată necesitatea asigurării unei organizări și desfășurări efective a procedurii arbitrale, tribunalul arbitral poate întreprinde măsuri suplimentare, solicitând de la părți înscrisuri, probe, alte documente și informații.

Articolul 37. Ședințe preliminare

(1) În același scop, dar și pentru a exclude amânarea ședințelor arbitrale, ținând cont de complexitatea dosarului, tribunalul arbitral poate organiza ședințe preliminare cu caracter organizațional pentru buna desfășurare a procedurii arbitrale cu participarea părților și a reprezentanților săi, fie cu prezența lor personală, fie prin utilizarea unor mijloace audio sau video de comunicare la distanță.

(2) Părțile au obligația ca până la această ședință, sau în cadrul ei, să informeze tribunalul arbitral, dacă:

a) au obiecții în legătură cu organizarea arbitrajului;

b) sunt formulate noi pretenții sau alte modificări în cererea de arbitraj inițială sau reconvențională. În cazurile când pretențiile suplimentare măresc valoarea acțiunii, partea care le înaintează trebuie să achite taxa de arbitraj în corespundere cu valoarea majorată;

c) solicită ca procedura arbitrală să se desfășoare oral, în baza înscrisurilor și altor materiale, sau prin videoconferință;

d) solicită să se judece în echitate;

e) invocă orice excepții și apărări;

f) au cereri de introducere în cauză a altor persoane;

g) optează pentru numirea unui expert independent sau doresc să depună expertize realizate de experții desemnați de fiecare parte.

(3) Tribunalul arbitral în această ședință își verifică propria competență de a soluționa litigiul arbitral.

(4) La finalul ședinței preliminare, tribunalul arbitral va putea stabili prin Încheiere un calendar procedural pentru desfășurarea ulterioară a procedurii de arbitraj, conținutul căruia depinde de nivelul de pregătire a dosarului, modificările și cererile înaintate de părți sau de tribunalul arbitral din oficiu, cuprinzând, între altele:

a) termenele de depunere de către părți a cererilor suplimentare în scris, a probelor și altor documente, a actelor de expertiză, precum și a listei martorilor;

b) indicațiile date de tribunalul arbitral părților cu fixarea termenelor de executare;

c) indicarea datei desfășurării fiecărui stadiu procedural (dacă dezbaterile vor fi desfășurate în mai multe etape);

d) indicarea aproximativă a datei dezbaterilor finale cu pronunțarea Hotărârii arbitrale.

(5) Depunerea de către părți a informației suplimentare conform calendarului procedural:

a) în termenul stabilit de tribunalul arbitral, reclamantul va depune, în măsura în care este necesar dacă nu au fost depuse anterior, următoarele elemente:

i. valoarea exactă a pretențiilor și descrierea exactă a măsurilor reparatorii solicitate;

ii. dezvoltarea temeiurilor de fapt și de drept pe care reclamantul își întemeiază cererea de arbitraj;

iii. orice dovezi, pe care reclamantul își întemeiază pretențiile;

b) tot în termenul stabilit de tribunalul arbitral, pârâtul va depune informația suplimentară necesară, conform cazului, cuprinzând:

i. dezvoltarea obiecțiilor în legătură cu existența, valabilitatea sau eficacitatea convenției de arbitraj;

ii. o declarație în care se arată că pârâtul recunoaște ori respinge, în tot sau în parte, pretențiile reclamantului;

iii. dezvoltarea de fapt și de drept pe care se întemeiază apărările sale;

iv. orice dovezi, pe care își întemeiază apărările;

c) aceste cerințe se aplică în mod corespunzător și în cazul pârâtului reconvențional și terțelor persoane;

d) tribunalul arbitral poate cere ca părțile să depună și altă informație.

(6) După expirarea termenelor indicate în calendarul procedural, părțile nu pot modifica sau formula pretenții noi, excepții sau cereri, decât cu aprobarea prealabilă a tribunalului arbitral, care va putea fi dată după luarea în considerație a naturii noilor pretenții, excepții și cereri, stadiul procedurii arbitrale, prejudiciile aduse celorlalte părți prin întârzierea procedurilor, precum și alte circumstanțe relevante.

Articolul 38.Citarea părților

(1) După verificarea nivelului de pregătire a dosarului pentru examinarea și întreprinderea după necesitate a măsurilor suplimentare de asigurare a organizării eficiente a procesului arbitral, tribunalul arbitral fixează data ședinței de examinare a litigiului și citează părțile.

(2) Ședința de examinare a litigiului nu poate avea loc mai devreme de 15 zile din momentul expedierii citațiilor, dacă părțile nu au convenit altfel.

(3) De rând cu indicarea datei, orei și locului desfășurării procedurii arbitrale, părților sau reprezentanților lor li se cere ca la ședință să prezinte toate documentele, înscrisurile, concluziile experților sau specialiștilor, alte probe care nu au fost prezentate anterior, precum și să asigure prezența experților, specialiștilor, martorilor, traducătorilor și avocaților, consultanților și altor persoane antrenate.

Articolul 39.Participarea părților la examinarea cauzei

(1) Părțile pot participa la dezbaterile litigiului personal sau prin reprezentanți și pot fi asistate de avocați, consultanți, traducători și alte persoane.

(2) Tribunalul arbitral trebuie să asigure părților, în măsura necesarului, posibilitatea prezentării în scris și oral a pretențiilor, argumentelor și probelor.

(3) Fiecare dintre părți poate cere soluționarea litigiului în lipsa ei.

(4) În cazul când una din părți sau reprezentantul ei, deși a fost citată în modul corespunzător, nu s-a prezentat la ședință, invocând un temei justificat, dezbaterile cauzei se fixează pentru o altă dată. Amânarea se poate acorda o singură dată. Lipsa repetată nu prezintă piedică pentru soluționarea cauzei în fond.

(5) În lipsa reprezentanților ambelor părți, ședința se amână pentru o altă zi.

(6) Părțile pot conveni, cu aprobarea tribunalului arbitral, ca anumite etape ale procedurii, cu excepția audierii martorilor și experților, precum și a formulării concluziilor asupra fondului, să se realizeze prin corespondență simplă sau electronică ori prin teleconferințe.

(7) Partea care a fost prezentă sau reprezentată la un termen nu va fi citată în tot cursul arbitrajului, fiind presupusă că cunoaște termenele următoare, în afară de cazul în care se prevede altfel în prezentul Regulament.

(8) Termenul luat în cunoștință, sau pentru care au fost trimise citațiile, nu poate fi preschimbat decât pentru motive temeinice și cu citarea părților.

(9) Când procedura de citare este legal îndeplinită, tribunalul arbitral, poate continua, chiar și asupra fondului, în ziua următoare sau la termene scurte, succesive, date în cunoștința părților.

Capitolul VIII.DISPOZIȚII GENERALE PRIVIND PROCEDURA ARBITRALĂ

Articolul 40.Principiile procedurii arbitrale

(1)Procedura arbitrală se desfășoară în baza principiilor dispozitive ale contradictorialității, tratamentul egal și nepărtinitor față de părțile litigante.

(2) Părțile și reprezentanții lor trebuie să se conducă cu bună-credință de drepturile lor procesuale, să nu admită abuz de aceste drepturi și să respecte termenele de îndeplinire a lor.

Articolul 41.Ordinea examinării

(1) În urma consultării cu părțile, tribunalul va determina ordinea examinării litigiului.

(2) Modul de soluționare a litigiului trebuie să asigure soluționarea echitabilă, rațională și fără târăgănare a litigiului, fiecăreia dintre părți garantându-i posibilitatea de a-și expune cât mai deplin poziția în cauză.

Articolul 42.Limba procedurii arbitrale

(1) De regulă, procedura arbitrală se desfășoară în limba de stat, dacă părțile nu au convenit altfel.

(2) Cu respectarea acordului părților, după constituirea sa tribunalul arbitral decide chestiunea cu privire la limbă sau limbile utilizate în procedura arbitrală. Această decizie se referă la orice declarație scrisă a părții, la orice audiere, hotărâre, decizie sau la o altă comunicare a tribunalului arbitral. În acest caz, tribunalul arbitral poate dispune ca orice probă scrisă să fie însoțită de traducere în limba sau în limbile convenite între părți ori stabilite de tribunalul arbitral.

(3) În lipsa unei alte înțelegeri ori decizii, părțile vor suporta în egală măsură cheltuielile de traducere.

(4) Părțile pot să participe la dezbateri însoțite de interpreți.

Articolul 43. Dreptul aplicabil

(1) Tribunalul arbitral soluționează litigiul în conformitate cu normele de drept pe care părțile le-au ales ca fiind aplicabile fondului litigiului, stabilite în contract sau în alt acord al părților; aplică normele de drept ale Republicii Moldova, ale altor state, precum și uzanțele comerciale în astfel de litigii.

(2) Tribunalul arbitral judecă în echitate sau în calitate de mediator numai dacă părțile l-au autorizat în acest sens.

(3) În toate cazurile tribunalul arbitral ia deciziile în conformitate cu clauzele contractului.

Articolul 44. Locul arbitrajului

(1) Locul arbitrajului este la sediul Curții de Arbitraj.

(2) Părțile pot conveni desfășurarea procedurilor arbitrale în alt loc, asumându-și toate cheltuielile arbitrale suplimentare.

(3) Tribunalul arbitral, cu acordul președintelui Curții de Arbitraj, dacă va considera necesar și justificat, poate desfășura procedura de arbitraj în altă localitate.

(4) În toate cazurile hotărârea arbitrală se consideră că a fost pronunțată la sediul Curții de Arbitraj.

Articolul 45. Stabilirea regulilor de procedură

(1) Părțile sunt libere să convină asupra procedurii, pe care o va urma tribunalul arbitral în soluționarea litigiului.

(2) În lipsa acordului între părți, tribunalul arbitral desfășoară procedura și soluționează litigiul în conformitate cu cerințele prezentului Regulament.

(3) Tribunalul arbitral decide, cu condiția respectării oricărui alt acord dintre părți, dacă procedura se va desfășura oral, atât la prezentarea probelor, cât și la susțineri sau numai în baza înscrisurilor și altor materiale.

Articolul 46. Conexarea mai multor pretenții într-o singură cerere de arbitraj

Reclamantul poate uni într-o cerere de arbitraj mai multe pretenții, care pot fi examinate cu condiția dacă:

a) sunt cuprinse de aceeași convenție de arbitraj;

b) sunt cuprinse de câteva convenții de arbitraj, care prevăd transmiterea litigiilor în Curtea de Arbitraj, sunt compatibile unele cu altele după conținutul lor și, de asemenea, sunt coerente între ele în sensul dreptului material.

Articolul 47. Conexarea procedurilor pe mai multe dosare

(1) Orice parte poate solicita, în cadrul cererii de arbitrare sau a referinței, conexarea noului dosar arbitral cu alt dosar deja existent.

(2) Conexarea poate avea loc, dacă:

a) toate părțile sunt de acord cu conexarea;

b) toate pretențiile sunt cuprinse de una și aceeași convenție de arbitraj și nu există obstacole pentru conexarea procedurilor arbitrale, sau

c) pretențiile sunt cuprinse de convenții arbitrale distincte care prevăd transmiterea litigiilor în Curtea de Arbitraj și sunt compatibile unele cu altele după conținutul lor, și de asemenea sunt coerente între ele în sensul dreptului material.

(3) Conexarea procedurilor se realizează prin decizia președintelui Curții de Arbitraj, dacă nici pe una din cererile de arbitraj nu a fost constituit tribunalul arbitral. După conexare tribunalul arbitral se va constitui în baza dispozițiilor generale.

(4) La luarea deciziei, președintele Curții de Arbitraj va lua în considerație de rând cu alte aspecte respectarea principiului celerității, eficacitatea desfășurării procedurilor de arbitraj, cheltuielile arbitrale.

(5) Conexarea nu poate avea loc, dacă pe unul sau pe unele din dosare a fost constituit tribunalul arbitral, cu excepția existenței acordului tuturor părților pentru o așa conexare, care se face printr-o Încheiere a tribunalului arbitral primul constituit.

(6) Dacă părțile nu au convenit altfel, procedura arbitrală fuzionează cu prima procedură arbitrală încpută. Mandatul arbitrilor în alte proceduri încetează.

(7) Dacă cererea de conexare a procedurilor nu se admite, procedurile arbitrale continuă pe dosare aparte.

Articolul 48. Aplicarea regulilor de procedură

(1) Regulile procedurale din prezentul Regulament se aplică la soluționarea litigiului conform convenției de arbitraj. Dacă în convenția de arbitraj nu se face referire la acest Regulament, atunci respectivele reguli se aplică conform înțelegerii părților în acest sens. În lipsa acestei înțelegeri, se aplică regulile prezentului Regulament, la decizia tribunalului arbitral pornind de la consimțământul benevol al părților de a supune soluționarea litigiului Curții de Arbitraj, ținând cont de circumstanțele cauzei.

(2) În cazul în care părțile au optat pentru aplicarea altor reguli de procedură arbitrală decât cele ale Curții de Arbitraj, aplicarea acestora este posibilă numai dacă respectivele norme nu interzic explicit acest lucru. În situația în care regulile indicate de părți interzic explicit aplicarea lor de către alte instituții permanente, se vor aplica normele procedurale ale prezentului Regulament.

(3) Tribunalul arbitral apreciază dacă și în ce măsură sunt compatibile și aplicabile alte reguli de procedură arbitrală decât cele ale Curții de Arbitraj. În tot cazul, competența Curții de Arbitraj și constituirea tribunalului arbitral rămân supuse prezentului Regulament.

(4) Dacă părțile nu au convenit altfel, organizarea și desfășurarea arbitrajului se face în conformitate cu regulile de procedură arbitrală în vigoare la data începerii arbitrajului.

(5) Interpretarea autentică a regulilor din prezentul Regulament se face numai de către Curtea de Arbitraj.

(6) Interpretarea regulilor procedurale de către tribunalul arbitral se face numai în scopul aplicării lor în cauza dedusă judecătii.

(7) Dacă pentru aplicarea unor reguli procedurale este indicat un anumit termen, procedura urmează a fi executată în termenul indicat. Tribunalul arbitral sau, până la constituirea acestuia, Președintele Curții poate prelungi pentru motive temeinice, în baza unei cereri formulate de oricare dintre părți sau din oficiu, orice termen pentru îndeplinirea de către o parte a obligațiilor sale.

(8) Nimeni nu poate invoca neregularitatea unui act de procedură pricinuită prin propriul fapt.

Articolul 49. Procedura orală. Videoconferința

(1) În procedura arbitrală orală sunt organizate audieri în procesul cărora părțile își expun poziția în baza probelor prezentate fie anterior, fie în timpul expunerii.

(2) Se dă citire documentelor, concluziilor experților, altor înscrisuri, dacă părțile nu s-au referit la respectarea cerințelor cu privire la probe.

(3) Sunt audiați martorii, experții, alți specialiști, dacă au fost antrenați la elucidarea circumstanțelor litigiului.

(4) Orice parte poate solicita, din timp, participarea la audieri prin intermediul videoconferinței. Tribunalul arbitral decide asupra acestei solicitări ținând cont de opinia celeilalte părți, circumstanțele litigiului și posibilitățile tehnice.

(5) Tribunalul arbitral poate audia martorii și experții prin intermediul videoconferinței.

(6) La cererea ambelor părți și dacă circumstanțele litigiului fac posibil acest lucru, tribunalul arbitral poate organiza desfășurarea întregii proceduri de examinare a litigiului prin videoconferință.

(7) Dacă după audieri a apărut necesitatea concretizării sau argumentării unor împrejurări de fapt, tribunalul arbitral poate cere de la părți prezentarea în acest sens de documente sau alte înscrisuri. Aceste materiale suplimentare pot fi examinate de către tribunal fără audierile ulterioare.

Articolul 50.Examinarea dosarului în baza înscrisurilor

(1) Părțile pot conveni ca examinarea litigiului să aibă loc fără audieri, doar în baza înscrisurilor prezentate în original, dacă părțile sau tribunalul arbitral nu au convenit altfel.

(2) Dacă în procesul examinării cauzei în baza înscrisurilor apar neclarități și se cer explicațiile părților, se va decide invitarea părților pentru audieri.

Articolul 51.Măsurile asigurătoare și provizorii

(1) Dacă părțile nu au convenit altfel, tribunalul arbitral poate să dispună, la cererea unei părți, după ce a ascultat cealaltă parte, măsuri asigurătoare și măsuri provizorii, pe care le consideră necesare cu privire la obiectul litigiului, pe motiv că executarea pretenției ar putea fi zădărnicită ori împiedicată în mod considerabil sau că o daună ireparabilă ar fi iminentă. În caz de neacceptare, executarea acestor măsuri se solicită instanței judecătorești competente. Tribunalul arbitral poate să dispună, cu titlul de măsură asigurătoare și de măsură provizorie, oricărei părți să depună garanția corespunzătoare. La cerere, tribunalul arbitral poate să constate anumite împrejurări de fapt.

(2) Încheierea cu privire la măsurile prevăzute la alin.(1) trebuie să fie emisă în scris. Fiecărei părți a procedurii arbitrale trebuie să i se trimită câte un exemplar semnat.

(3) Înaintea sau în cursul procedurii arbitrale, oricare dintre părți poate cere instanței judecătorești competente să încuviințeze măsuri asigurătorii și măsuri preliminare cu privire la obiectul litigiului, sau să constate anumite împrejurări de fapt.

(4) La această cerere se vor anexa, în copie, cererea de arbitraj și convenția arbitrală.

(5) Încuviințarea acestor măsuri va fi adusă la cunoștință tribunalului arbitral de către partea care le-a cerut.

(6) În funcție de circumstanțe, tribunalul arbitral poate limita ori ridica măsurile prevăzute la alin.(1).

(7) Dacă se adeverește că dispunerea unei măsuri în conformitate cu alin.(1) a fost nejustificată de la început, partea care a cerut executarea ei este obligată să despăgubească cealaltă parte pentru prejudiciul cauzat prin executarea măsurii sau prin depunerea de către cealaltă parte a unei garanții pentru a înlătura executarea măsurii. Pretenția de despăgubire poate fi înaintată în procedură arbitrală pendinte.

Articolul 52.Probele

(1) Fiecare dintre părți este obligată să dovedească circumstanțele pe care se bazează pretențiile și obiecțiile sale. Orice parte prezintă toate documentele de care dispune ori alte probe la care se face trimitere în cererea de arbitraj, cu excepția celor depuse de cealaltă parte.

(2) Pertinența, admisibilitatea și importanța probelor se determină de către tribunalul arbitral.

(3) Tribunalul arbitral poate respinge probele administrate de către părți, dacă va găsi că ele nu se referă la fondul acțiunii, sau probarea acelor circumstanțe poate fi efectuată prin mijloace mai simple, eficiente și mai puțin costisitoare.

(4) Tribunalul poate cere administrarea oricăror altor probe admise de legea aplicabilă, precum și explicații scrise ale părților în legătură cu obiectul litigiului. Actele și înscrisurile se prezintă, de regulă, în original.

(5) Tribunalul arbitral va decide care circumstanțe au fost dovedite și care nu, numai în baza cercetării minuțioase și aprecierii imparțiale a probelor prezentate de către părți.

(6) Dacă o parte nu prezintă probe scrise fără un temei justificat, tribunalul arbitral poate continua procedura arbitrală și pronunța hotărârea în baza materialelor existente la dosar.

(7) Partea care intenționează să facă proba cu martori urmează să informeze cu cel puțin 15 zile înainte de dezbateri tribunalul arbitral și cealaltă parte – numele și adresele martorilor, să indice circumstanțele care pot fi confirmate de martori și limba în care va depune mărturiile. Pot fi prezentate declarațiile martorilor în scris.

(8) Tribunalul arbitral poate, dacă este necesar:

a) să ceară și alte documente și probe, inclusiv de la terțe persoane;

- b) să ceară traducerea documentelor prezentate de părți în limba procedurii arbitrale;
- c) tribunalul arbitral sau orice parte, cu acordul tribunalului arbitral pot să se adreseze instanței de judecată competentă cu solicitarea de a contribui la obținerea probelor sau audierea martorilor
- d) din oficiu, sau la solicitarea oricărei părți tribunalul arbitral poate examina (cerceta) corpurile delictive sau inspecta locul sau să împuternicească în acest sens un expert. Părțile trebuie să fie informate din timp despre locul și vremea examinării, care pot participa la această operațiune.

(9) Tribunalul arbitral poate să nu ia în vedere documentele prezentate de părți, dacă va considera că ele nu au forță probantă sau nu-s pertinente cauzei, sau să nu accepte probele prezentate cu întârziere, dacă va constata că partea nu le-a prezentat mai devreme din pricini nemotivate și acceptarea lor va tergiversa examinarea cauzei.

(10) Orice cereri și orice înscrisuri, dar și alte probe vor fi depuse, cel târziu până la prima ședință arbitrală. Probele care nu au fost cerute în aceste condiții nu vor mai putea fi invocate, afară de cazurile în care:

- a) necesitatea probei ar reieși din dezbateri; și
- b) administrarea probei nu necesită amânarea soluționării litigiului.

Articolul 53.Cerințele față de probele scrise

(1) Copiile documentelor trebuie să corespundă originalului, fiind certificate în mod corespunzător. Tribunalul arbitral poate cere orice document original pentru vizualizare, verificare, cercetare.

(2) Documentele traduse se depun împreună cu documentele de pe care s-a făcut traducerea. Tribunalul arbitral poate respinge documentele netraduse, prezentate de părți ca probă.

(3) Copiile electronice ale probelor scrise trebuie certificate prin semnătură digitală. Documentele oficiale străine trebuie să fie legalizate în modul corespunzător.

Articolul 54.Martorii

(1) În calitate de martor poate fi audiată orice persoană care dispune de informații despre circumstanțele care au însemnat pentru soluționarea litigiului, indiferent dacă această persoană a fost sau este una din părțile litigiului, un administrator sau reprezentant al ei.

(2) Martorii pot fi antrenați în examinarea litigiului la demersul oricăreia dintre părți sau din inițiativa tribunalului arbitral. Tribunalul arbitral determină ordinea audierilor martorului, ținând cont de opinia părților, cerând ca mărturiile depuse să fie veridice nefiind influențate de părțile procedurii arbitrale sau de terțe persoane.

(3) Orice parte poate cere ca martorul, pe a cărui mărturie se bazează cealaltă parte, să fie prezent la ședința de examinare desfășurată oral pentru a fi audiat în fața tribunalului arbitral. Dacă martorul nu se prezintă nemotivat, tribunalul arbitral nu va lua în considerare mărturiile lui scrise.

(4) Partea care a făcut demers de a invita martorul la audieri trebuie să asigure prezența lui la ședință.

Articolul 55.Expertiza

(1) Dacă părțile nu au convenit altfel, pentru elucidarea unor chestiuni apărute pe parcursul procesului arbitral, care necesită cunoștințe speciale, tribunalul arbitral din oficiu sau la demersul oricărei părți poate prin încheiere numi expertiză.

(2) Dacă expertiza este numită de către tribunalul arbitral din oficiu sau la cererea uneia dintre părți, tribunalul arbitral poate:

a) să numească unul sau mai mulți experți pentru a prezenta un raport pe chestiuni concrete, determinate de tribunal. Expertul ori experții numiți trebuie să fie independenți și imparțiali în raport cu părțile și reprezentanții lor, precum și cu tribunalul arbitral;

b) să solicite de la părți să prezinte expertului documentele, probele, alte informații, pertinente cauzei, cu posibilitatea de a cere examinarea/cercetarea documentelor și probelor prezentate;

c) părțile pot formula întrebări care pot fi puse expertului cu aprobarea tribunalului arbitral, pot solicita executarea expertizei într-o anumită instituție de un expert concret, să recuze expertul, să ceară numirea unei expertize repetate.

d) concluzia expertului este prezentată tribunalului arbitral în termenul stabilit (dacă nu a fost prelungit) în formă scrisă și să conțină concluzii pe chestiunile formulate. Secretariatul Curții de Arbitraj

trimite copia concluziei expertului părților și propune să-și expună opinia în formă scrisă referitor la concluzie.

e) tribunalul arbitral din oficiu sau la solicitarea oricăreia dintre părți trebuie, dacă consideră necesar, să asigure prezența expertului în ședința arbitrală, pentru a răspunde la întrebările părților.

(3) Partea poate numi de sine stătător un expert pentru a răspunde la întrebările ce necesită cunoștințe speciale:

a) În acest caz, partea solicită tribunalului arbitral antrenarea acestui expert în procedura arbitrală. În demersul către tribunalul arbitral partea trebuie să indice:

- i. numele și prenumele expertului, adresa, numărul de telefon, fax, e-mail;
- ii. informația despre calificarea expertului;
- iii. informația despre relațiile actuale și din trecut ale expertului (dacă au loc sau au avut loc) cu oricare dintre părți;
- iv. obiectul cercetării de către expert;
- v. limba, în care expertul va depune concluziile;
- vi. alte informații, considerate de către parte necesare;

b) dacă tribunalul arbitral va admite demersul, expertul va prezenta concluziile sale în scris;

c) orice parte poate cere ca expertul să se prezinte la ședința arbitrală orală pentru a fi audiat în fața tribunalului arbitral. Tribunalul arbitral va fixa data, ora și ordinea audierii.

(4) În funcție de legea aplicabilă litigiului, oricare dintre părți sau tribunalul arbitral din oficiu poate numi o expertiză juridică pentru a elucidă unele probleme de drept importante pentru soluționarea corectă a cauzei.

Articolul 56. Refuzul de a invoca abaterile de procedură

În cazul când pe parcursul soluționării cauzei niciuna dintre părțile litigante nu a invocat nicio abatere de procedură arbitrală a prezentului Regulament, în termen de cel mult 5 zile din momentul când a aflat sau trebuia să afle despre asemenea abateri, se va considera că părțile au refuzat dreptul de a invoca abaterile de procedură ca motiv de atac.

Articolul 57. Întreruperea dezbaterilor

Tribunalul arbitral poate dispune întreruperea dezbaterilor pe un termen rezonabil, dacă apare necesitatea ca părțile să prezinte probe noi sau acte suplimentare nesolicitate anterior, inclusiv în cadrul ședințelor preliminare. Întreruperea dezbaterilor se face prin încheiere motivată, anunțată părților sub semnătură.

Articolul 58. Suspendarea procedurii arbitrale

La solicitarea părților sau uneia dintre părți, tribunalul arbitral poate decide suspendarea procedurii arbitrale pe un termen de până la trei luni, dacă apare necesitatea ca părțile să întreprindă anumite acțiuni în vederea soluționării pe cale amiabilă a conflictului sau verificării unor poziții care ar contribui la soluționarea cât mai obiectivă a litigiului. În acest caz, tribunalul arbitral va emite o încheiere motivată, anunțată părților sub semnătură.

Articolul 59. Scoaterea cererii de pe rol

(1) În cazul în care desfășurarea normală a litigiului este împiedicată din vina reclamantului, prin neîndeplinirea obligațiilor prevăzute de prezentul Regulament, Secretariatul îi va face o înștiințare scrisă, prin care i se vor indica obligațiile ce îi revin, termenul pentru aducerea lor la îndeplinire, precum și consecințele neconformării.

(2) Dacă reclamantul nu răspunde sau nu se conformează obligațiilor ce îi revin în termenul stabilit, litigiul se scoate de pe rol prin decizia președintelui Curții de Arbitraj, sau a tribunalului arbitral, fără a i se restitui taxa de arbitraj.

(3) Dacă reclamantul renunță la pretenție, cererea se scoate de pe rol, cu excepția cazului în care pârâtul îi solicită să se pronunțe asupra pretenției.

Articolul 60. Procesul-verbal al ședinței

- (1) Tribunalul arbitral asigură ținerea procesului-verbal al ședinței.
- (2) Procesul-verbal trebuie să conțină:
 - a) denumirea Curții de Arbitraj, numele arbitrilor sau arbitrilor;
 - b) data și locul ședinței;
 - c) date despre părți și reprezentanții lor;
 - d) date despre alți participanți la proces;
 - e) descrierea succintă a desfășurării ședinței;
 - f) cererile și demersurile părților;
 - g) explicațiile părților și altor participanți la proces;
 - h) semnătura arbitrilor unic sau a președintelui tribunalului arbitral.
- (3) Procesul-verbal este redactat de secretarul ședinței. Părțile au dreptul să ia cunoștință cu conținutul procesului-verbal și să primească copia lui.

Articolul 61.Închiderea dezbaterilor

- (1) Tribunalul arbitral va închide dezbaterile când apreciază că circumstanțele cauzei sunt suficient elucidate, iar părțile au beneficiat în mod rezonabil de posibilitatea de a-și prezenta apărările și argumentele, inclusiv în cadrul pledoariilor:
 - a) pledoariile constau în luările de cuvânt ale reclamantului, pârâtului și a reprezentanților acestora, în care își expun concluziile și pozițiile după încheierea dezbaterilor;
 - b) tribunalul arbitral determină ordinea expunerii pledoariilor ținând cont de opiniile și propunerile părților;
 - c) participanții la proces pot prezenta pledoariile lor în formă scrisă. Ei nu au dreptul să apeleze în luările de cuvânt la circumstanțele neexamineate sau neelucidate de tribunal;
 - d) după pledoariile părților are dreptul la replică asupra celor expuse în luările de cuvânt. Dreptul la ultima replică îl au pârâtul și reprezentantul lui;
- (2) În circumstanțele excepționale și întotdeauna motivat, tribunalul arbitral poate repune cauza pe rol.

Articolul 62.Termenul arbitrajului

- (1) Dacă părțile nu au convenit altfel, hotărârea arbitrală va fi pronunțată într-un termen de maximum 3 luni de la data constituirii tribunalului arbitral.
- (2) Termenul se suspendă pe durata următoarelor evenimente:
 - a) judecarea cererii de recuzare;
 - b) judecarea unor cereri incidente, adresate instanței judecătorești;
 - c) suspendarea procedurii arbitrale sau întreruperea dezbaterilor în baza unor dispoziții legale;
 - d) efectuarea unei expertize dispuse de tribunalul arbitral.
- (3) Părțile pot consimți la prelungirea termenului arbitral fie în scris, fie prin declarație orală, dată în fața tribunalului arbitral și consemnată în Încheierea de ședință.
- (4) Tribunalul arbitral poate dispune, prin Încheiere, în cazul în care se constată că una din părți obstrucționează desfășurarea procedurii arbitrale, ori pentru alte motive temeinice, prelungirea termenului arbitrajului.
- (5) Termenul se prelungeste de plin drept cu 3 luni în cazul încetării persoanei juridice sau a decesului uneia dintre părți.
- (6) Partea care prin propria atitudine a provocat întârzierea soluționării litigiului arbitral nu se poate prevala de depășirea termenului de soluționare a acestuia.
- (7) Trecerea termenelor prevăzute de prezentul articol nu poate constitui un motiv de nulitate a arbitrajului.

Capitolul IX.PROCEDURA SIMPLIFICATĂ

Articolul 63.Particularitățile procedurii arbitrale simplificate

- (1) Examinarea dosarului prin procedura simplificată se desfășoară când părțile au prevăzut această modalitate în convenția de arbitraj sau la care au convenit ulterior.

(2) Acordul părților cu privire la procedura simplificată este posibil nu mai târziu de prezentarea referinței la cererea de arbitraj.

(3) Dacă părțile nu au convenit altfel, la procedura arbitrală simplificată se aplică aceleași dispoziții ale prezentului Regulament, cu următoarele excepții:

a) înlăturarea deficiențelor din cererea de arbitraj se va face în termen de 3 zile de la data primirii comunicării;

b) copia cererii de arbitraj și copiile tuturor actelor anexate la ea, prezentul Regulament și Lista arbitrilor vor fi expediate în decurs de 3 zile de la data primirii cererii de arbitraj;

c) pârâțul trebuie să prezinte referința la cererea de arbitraj în termen de 3 zile de la data primirii cererii de arbitraj. În același termen poate fi înaintată și cererea reconvențională;

d) în afară de cererea de arbitraj și actele anexate, referința la cererea de arbitraj și actele anexate, cererea reconvențională și obiecțiile la ea, cu documentele anexate, depuse în original, înscrisuri suplimentare vor fi depuse doar dacă Curtea de Arbitraj ori tribunalul arbitral constituit vor considera oportun.

e) examinarea dosarului va avea loc doar în baza înscrisurilor, fără audieri, dacă niciuna dintre părți, fără întârzieri nejustificate, nu va cere acest lucru sau tribunalul arbitral, ținând cont de circumstanțele cauzei, nu va considera oportun desfășurarea procedurii arbitrale.

f) în cazul procedurii orale, părțile vor fi înștiințate cu 5 zile înainte de audieri, indicându-se în citație data, ora și locul examinării dosarului, inclusiv în cazul când procedura simplificată se va desfășura prin videoconferință;

g) tribunalul arbitral va fi constituit dintr-un singur arbitru, dacă părțile nu au convenit altfel. Dacă părțile nu au numit arbitru unic timp de 3 zile, el va fi numit de președintele Curții de Arbitraj.

h) în cazul când tribunalul arbitral va fi compus din trei arbitri, dacă o parte nu numește arbitrul timp de 10 zile după înștiințarea Curții de Arbitraj, el va fi numit de către președintele Curții de Arbitraj, la fel și în cazul când cei doi arbitri nu au ales supraarbitrul;

i) tribunalul arbitral pronunță hotărârea arbitrală în timp de 15 zile de la data când s-a încheiat examinarea cauzei și se trimite imediat părților.

(4) Ținându-se cont de complicațiile și alte circumstanțe concrete ale cauzei, inclusiv modificarea ori completarea de către părți a pretențiilor, tribunalul arbitral poate considera inoportun examinarea cauzei prin procedura simplificată. Până la constituirea tribunalului arbitral, o așa decizie poate lua președintele Curții de Arbitraj.

(5) Printr-o procedură arbitrală simplificată, tribunalul arbitral poate soluționa litigiile și în alte termene restrânse, dacă părțile au ajuns la o așa înțelegere și cooperează în acest sens, cât și prin alte modalități de soluționare a litigiului, cum ar fi mini-procesul (o înfățișare pentru a-și spune pozițiile pe marginea litigiului între părți sau reprezentanții lor) sau prin efectuarea unei expertize (dacă cauza litigiului este calitatea mărfurilor livrate sau a serviciilor prestate) organizate de tribunalul arbitral constituit.

(6) Astfel de proceduri vor finaliza cu pronunțarea hotărârii arbitrale obligatorii pentru părți imediat după încheierea examinării cauzei.

Capitolul X.HOTĂRÂREA ARBITRALĂ

Articolul 64.Hotărârea tribunalului arbitral pe fondul acțiunii

(1) După închiderea dezbatelor tribunalul arbitral trece la adoptarea hotărârii arbitrale. Adoptarea hotărârii arbitrale ține în exclusivitate de competența tribunalului arbitral care a examinat dosarul.

(2) Hotărârea arbitrală se adoptă în formă scrisă. Asupra problemelor remise spre soluționare în fond tribunalul arbitral decide prin hotărâre. În cazul în care se încetează procedura arbitrală, fără a decide asupra problemelor remise spre soluționare, o astfel de încetare are loc prin hotărâre. Dacă părțile au încheiat o tranzacție asupra litigiului, tribunalul arbitral poate, la cererea părților, să o confirme prin hotărâre. Alte dispoziții ale tribunalului arbitral care nu sunt inserate în hotărâre se emit sub formă de Încheiere.

(3) Tribunalul arbitral la cererea uneia din părți poate pronunța dacă consideră oportun o hotărâre arbitrală separată pe o problemă anume sau pe o parte din pretenții, inclusiv recunoașterea parțială a pretențiilor.

(4) O asemenea hotărâre are aceeași forță juridică ca și orice altă hotărâre arbitrală pronunțată pe fondul litigiului.

Articolul 65. Tranzacția

(1) Dacă în timpul procedurii arbitrale părțile aplanează litigiul, tribunalul arbitral încetează de a desfășura procedura și la solicitarea părților, și în lipsa obiecțiilor din partea sa fixează această înțelegere în forma unei hotărâri arbitrale, conform condițiilor convenite de părți, menționându-se că este o hotărâre arbitrală, adoptată în corespundere cu cerințele indicate în art. 67 din prezentul Regulament.

(2) Condițiile convenite de părți trebuie să fie legale, iar hotărârea arbitrală adoptată conform acestor condiții să fie executabilă și să nu aducă atingere intereselor terților.

Articolul 66. Deliberarea

(1) Pronunțarea hotărârii arbitrale trebuie să fie precedată de deliberare.

(2) Deliberarea are loc în ședință secretă cu participarea tuturor arbitrilor.

(3) Deliberarea poate fi realizată și prin mijloace de comunicare la distanță de natură să asigure secretul deliberării.

(4) Deliberarea are loc imediat după închiderea dezbaterilor.

Articolul 67. Repunerea pe rol

Dacă în cadrul deliberării și mai înainte de pronunțarea hotărârii arbitrale tribunalul arbitral consideră că sunt necesare noi lămuriri, în circumstanțe excepționale, litigiul poate fi pus pe rol printr-o încheiere motivată în vederea unor dezbateri suplimentare, stabilindu-se un nou termen, de arbitrare, cu citarea părților sub condiția încadrării în termenul arbitrajului.

Articolul 68. Adoptarea hotărârii

(1) În cazul când litigiul a fost examinat de către un tribunal arbitral format din mai mulți arbitri, hotărârea se adoptă cu majoritatea de voturi.

(2) Dacă o opinie nu întrunește majoritatea de voturi, hotărârea se adoptă de președintele tribunalului arbitral.

(3) Arbitrul care nu este de acord cu hotărârea luată este în drept să-și expună opinia separată, care este anunțată părților și anexată la hotărârea arbitrală.

(4) Tribunalul arbitral poate să amâne adoptarea Hotărârii arbitrale cu înștiințarea părților despre necesitatea dezbaterilor suplimentare.

Articolul 69. Conținutul hotărârii

(1) Hotărârea arbitrală se redactează în scris și trebuie să conțină:

a) denumirea deplină a Curții de Arbitraj, numele arbitrului sau componența nominală a tribunalului, locul și data pronunțării hotărârii;

b) numele părților, reprezentanților lor și celorlalți participanți la proces;

c) menționarea convenției arbitrale în temeiul căreia a avut loc procedura arbitrală, dreptul aplicabil;

d) obiectul litigiului, pretențiile și obiecțiile părților;

e) circumstanțele de fapt și de drept ale cauzei stabilite de către tribunalul arbitral, iar în cazul arbitrajului în echitate sau în calitate de mediator amiabil, motivele care stau la baza soluției;

f) hotărârea arbitrală va fi motivată, în afară de cazurile când părțile au convenit altfel, indicându-se concluziile privind acceptarea sau respingerea acțiunii;

g) sumele cheltuielilor și taxelor arbitrale și repartizarea lor între părți;

h) semnăturile arbitrilor.

(2) Dacă cineva dintre arbitri nu poate semna hotărârea arbitrală, președintele Curții de Arbitraj atestă această circumstanță cu indicarea cauzelor lipsei semnăturii.

Articolul 70. Pronunțarea hotărârii

(1) După deliberare tribunalul arbitral pronunță dispozitivul hotărârii. Hotărârea arbitrală integrală motivată se remite părților în termen de 30 de zile.

(2) Președintele Curții de Arbitraj va putea prelungi termenul pentru pronunțarea și redactarea hotărârii arbitrale în baza unei cereri justificate din partea tribunalului arbitral.

(3) Se consideră că hotărârea arbitrală a fost pronunțată la locul arbitrajului, dacă în convenția de arbitraj nu era prevăzut altfel.

(4) Remiterea hotărârii arbitrale poate fi condiționată de achitarea completă a cheltuielilor arbitrale.

Articolul 71. Rectificarea și interpretarea hotărârii. Hotărârea adițională

(1) Dacă, pe parcursul a 15 de zile din data adoptării hotărârii arbitrale, părțile nu au convenit asupra unui alt termen:

a) orice parte poate solicita tribunalului arbitral, cu notificarea celeilalte părți, rectificarea erorilor de calcul, a greșelilor de tipar sau a oricăror altor erori similare din hotărârea arbitrală;

b) partea interesată poate solicita tribunalului arbitral, cu notificarea obligatorie a celeilalte părți, interpretarea unui punct sau a unei părți din hotărârea arbitrală, dacă părțile au convenit în acest sens.

Dacă tribunalul arbitral consideră justificată cererea, trebuie să efectueze, în decursul a 15 zile din data primirii solicitării, rectificarea sau interpretarea solicitată. O astfel de interpretare devine parte integrantă a hotărârii arbitrale.

(2) Tribunalul arbitral poate să rectifice din oficiu, în decursul a 15 zile din data adoptării hotărârii, orice erori similare celor prevăzute la alin.(1) lit. a).

(3) Dacă părțile nu au convenit altfel, orice parte poate, în decursul a 15 zile din data luării hotărârii arbitrale, cu notificarea celeilalte părți, să solicite tribunalului arbitral adoptarea unei hotărâri adiționale referitor la capetele de cerere susținute în procedură arbitrală, dar omise în hotărârea arbitrală. În cazul în care consideră că cererea este justificată, tribunalul arbitral trebuie să pronunțe o hotărâre arbitrală adițională în termen de 15 zile din data primirii cererii.

(4) Dacă consideră necesar, tribunalul arbitral poate prelungi termenul de efectuare a rectificărilor, de interpretare sau de pronunțare a hotărârii arbitrale adiționale conform alin.(1) sau (3).

(5) Rectificarea și interpretarea hotărârii arbitrale, precum și a hotărârii arbitrale adiționale, se efectuează în condițiile art.67. Părțile nu vor suporta cheltuieli adăugătoare legate de completarea sau rectificarea hotărârii arbitrale.

Articolul 72. Efectele hotărârii arbitrale

Hotărârea arbitrală, inclusiv hotărârea adițională, de rectificare și interpretare remisă părților, este definitivă și obligatorie și are efectele unei hotărâri judecătorești definitive.

Capitolul XI. ÎNCETAREA PROCEDURII

Articolul 73. Încetarea procedurii arbitrale

(1) Procedura arbitrală se încheie odată cu pronunțarea hotărârii arbitrale finale.

(2) Mandatul tribunalului arbitral se încheie odată cu încetarea procedurii arbitrale, cu excepția cazurilor prevăzute de prezentul Regulament.

Articolul 74. Încheierea de încetare a procedurii arbitrale

(1) Procedura arbitrală încetează, fără pronunțarea unei hotărâri arbitrale în următoarele cazuri:

a) până la constituirea tribunalului arbitral, procedura arbitrală încetează prin decizia președintelui Curții de Arbitraj, în cazurile când:

- i. reclamantul își retrace pretențiile;
- ii. părțile au convenit asupra încheierii procedurii arbitrale;
- iii. părțile sau una din părți nu au achitat taxele în termenul stabilit;
- iv. reclamantul nu a înlăturat deficiențele din cererea de arbitraj, în termenul stabilit;
- v. neprezentarea de către reclamant a documentelor necesare pentru desfășurarea procedurii arbitrale, cât și a informației necesare pentru organizarea procesului arbitral (cum ar fi adresa poștală sau e-mail, sau schimbarea adresei atât a reclamantului, cât și a pârâtului ș.a.);
- vi. procedura arbitrală din anumite cauze a devenit imposibilă;

b) tribunalul arbitral pronunță Încheierea de încetare a procedurii arbitrale, în cazurile când:

- i. tribunalul arbitral ajunge la concluzia că n-are competență să soluționeze litigiul;

ii. reclamantul își retrage pretențiile, cu excepția cazului când pârâtul ridică obiecții, iar tribunalul arbitral recunoaște că pârâtul are un interes legitim ca litigiul să fie soluționat în mod definitiv;

iii. părțile au convenit asupra încheierii procedurii arbitrale;

iv. tribunalul arbitral constată că, din anumite motive, continuarea procedurii arbitrale a devenit inutilă sau imposibilă, în special, în absența condițiilor necesare pentru examinarea și soluționarea litigiului în fond, inclusiv, atunci când, din cauza inacțiunii reclamantului, cazul rămâne nesoluționat pentru mai mult de 3 luni;

v. părțile sau una din părți nu au achitat cheltuielile arbitrale în termenele stabilite;

(2) La emiterea Încheierii de încetare a procedurii arbitrale, se va ține cont de dispozițiile prezentului Regulament referitoare la pronunțarea hotărârilor arbitrale.

(3) Pronunțarea unei Încheieri de încetare a procedurii arbitrale, fără pronunțarea unei hotărâri, nu privează reclamantul de dreptul de a sesiza Curtea de Arbitraj cu o nouă cerere de arbitraj potrivit dispozițiilor generale.

Capitolul XII.DISPOZIȚII FINALE

Articolul 75.Contestarea hotărârii arbitrale

(1) Hotărârea arbitrală poate fi contestată în instanța de judecată numai prin depunerea unei cereri de desființare, în conformitate cu prevederile art. 31 al Legii nr.23-XVI din 22.02.08 cu privire la arbitraj, precum și cu prevederile Capitolului XLIII din Codul de procedură civilă, în măsura în care acestea din urmă nu contravin prevederilor legii menționate.

(2) Cererea poate fi înaintată în termen de 3 luni din data primirii hotărârii de către partea care depune cererea.

Articolul 76.Reluarea examinării arbitrale a litigiului

(1) În procesul de examinare a cererii de desființare a hotărârii arbitrale instanța de judecată este în drept, dacă consideră necesar și dacă o solicită una dintre părți, să amâne pe un anumit termen examinarea cererii pentru a oferi tribunalului arbitral posibilitatea de a relua procedura arbitrală sau de a întreprinde alte acțiuni, care potrivit opiniei tribunalului arbitral, vor permite înlăturarea temeiurilor de desființare a hotărârii arbitrale.

(2) Dacă în urma contestării hotărârea arbitrală a fost desființată și partea interesată cere reluarea examinării litigiilor de către Curtea de Arbitraj prin decizia fie a tribunalului arbitral anterior constituit, fie a președintelui Curții de Arbitraj, dosarul se pune pe rol pentru o nouă examinare, cu condiția că litigiul rămâne în continuare arbitrabil.

(3) Noua examinare a litigiului se va efectua de către tribunalul arbitral constituit anterior, doar dacă i se va acorda de către părți în continuare votul de încredere. În caz contrar, la cererea părților va fi constituită o nouă componentă a tribunalului arbitral conform dispozițiilor generale din prezentul Regulament.

Articolul 77.Executarea hotărârii arbitrale

(1) Hotărârea arbitrală este definitivă și obligatorie pentru părți de la data adoptării sau de la altă dată indicată în hotărâre și se execută benevol în termenul stabilit.

(2) Hotărârea arbitrală neexecutată benevol în termenul stabilit este pasibilă de executarea silită, în conformitate cu legislația în vigoare a Republicii Moldova.

Articolul 78.Răspunderea arbitrilor

(1) Arbitrii sunt răspunzători de daune în condițiile legii, dacă:

- a) după acceptare renunță, în mod nejustificat, la împuternicirile lor;
- b) nu participă fără motiv justificat la judecarea litigiului, ori nu pronunță hotărârea în termenul stabilit în Regulament;
- c) nu respectă caracterul confidențial al arbitrajului, publicând sau divulgând date de care iau cunoștință în calitate de arbitru, fără a avea autorizarea părților;
- d) încalcă în mod flagrant obligațiile ce le revin.

- (2) Procedura de răspundere a arbitrilor este exercitată de către Curtea de Arbitraj.
- (3) În caz de infracțiune, arbitrul poate fi tras la răspundere penală în conformitate cu prevederile Codului penal al Republicii Moldova.

Articolul 79. Taxele și cheltuielile arbitrale

(1) Cheltuielile arbitrale pot cuprinde: taxa de înregistrare, taxa de arbitrare, cheltuielile de administrare a probelor, de traducere a actelor și a dezbaterilor, cheltuielile de deplasare a părților, arbitrilor, martorilor, experților și consilierilor și alte cheltuieli necesare de arbitrare a litigiului.

(2) Taxa de arbitrare remunerează serviciile prestate de Curtea de Arbitraj în organizarea și desfășurarea arbitrajului.

(3) Cheltuielile arbitrale se stabilesc și se plătesc conform Regulamentului privind taxele și cheltuielile arbitrale, aprobate de Consiliul Camerei de Comerț și Industrie a Republicii Moldova, care constituie parte integrantă a prezentului Regulament.

(4) Dacă taxa de arbitrare și celelalte cheltuieli arbitrale nu se plătesc conform acestor norme, nu se va da curs cererii respective sau procedurii arbitrale.

(5) Cheltuielile arbitrale se suportă potrivit înțelegerii dintre părți.

(6) În lipsa unei asemenea înțelegeri, cheltuielile arbitrale se suportă de partea care a pierdut litigiul, integral, dacă cererea de arbitraj este admisă în totalitate. Dacă cererea de arbitraj este admisă în parte, taxa de arbitrare va fi distribuită prin raportare la pretențiile admise. Tribunalul arbitral va acorda celelalte cheltuieli în măsura în care va aprecia că sunt justificate, în funcție de împrejurările cauzei.

(7) Tribunalul arbitral poate obliga, la cerere, partea prin a cărei culpă s-au cauzat celelalte părți cheltuieli inutile, la plata acestora, cu titlu de despăgubiri.

Articolul 80. Depozitarea dosarului

(1) Curtea de Arbitraj depozitează și păstrează dosarul în arhivele sale.

(2) La cererea instanței de judecată se pun la dispoziție copiile materialelor din dosar conform prevederilor art.479 alin. (2) și art. 484 alin.(2) din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova.

Articolul 81. Punerea în aplicare a prezentului Regulament

(1) Prezentul Regulament va intra în vigoare din data aprobării și este publicat pe pagina web a Curții de Arbitraj Comercial Internațional de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova (www.arbitraj.chamber.md).

(2) La soluționarea litigiilor sportive ce țin de competența Curții de Arbitraj, tribunalele arbitrale vor aplica prezentul Regulament al Curții de Arbitraj, indiferent de momentul încheierii convenției arbitrale, dacă părțile nu au convenit altfel.

Articolul 82. Anexe

Următoarele Anexe constituie parte integrantă a prezentului Regulament:

Anexa 1. Clauzele compromisorii recomandate.

Anexa 2. Regulamentul privind taxa și cheltuielile procedurii de arbitraj a litigiilor sportive.

Anexa 3. Declarația de acceptare a împuternicirilor.

Anexa 4. Regulile cu privire la independența și imparțialitatea arbitrilor.

Anexa 5. Regulile de acordare a unor funcții de administrare a arbitrajului, convenit de părți pentru soluționarea unui litigiu concret (arbitrajul ad-hoc)

Clauza compromisorie recomandată de Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova pentru a fi inclusă în contractele civile și comerciale cu caracter sportiv:

1. *“Orice litigiu decurgând din sau în legătură cu acest contract, inclusiv referitor la încheierea, executarea ori desființarea lui, se va soluționa prin arbitrajul Curții de Arbitraj Comercial Internațional de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova în conformitate cu Regulamentul acestei Curți cu privire la procedura de arbitraj aplicabilă soluționării litigiilor cu caracter sportiv. Hotărârea arbitrală este definitivă și obligatorie.”*

Părțile mai pot adăuga, la opțiunea lor, următoarele mențiuni:

2. *“Tribunalul arbitral va fi compus dintr-un arbitru unic numit prin acordul părților sau în lipsa acestui acord, de președintele Curții de Arbitraj Comercial Internațional de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova”.*

sau

“Tribunalul arbitral va fi compus din 3 arbitri: câte unul numit de fiecare dintre părți și un supraarbitru ales de cei doi arbitri”.

3. *“Tribunalul arbitral va judeca litigiul în drept cu aplicarea legislației Republicii Moldova”.*

4. *Limba procedurii – limba de stat a Republicii Moldova.*

5. *Locul arbitrajului – mun. Chișinău, Republica Moldova”.*

Clauza compromisorie recomandată de Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova pentru a fi inclusă în Statutul asociațiilor sportive de amator sau profesioniști:

1. *“Orice litigiu decurgând din sau în legătură cu realizarea și/sau exercitarea drepturilor și obligațiilor membrilor asociației/federației/clubului declarate și garantate de prezentul Statut, inclusiv referitor la deciziile organelor de conducere ale asociației/federației/clubului, precum și ale comisiilor permanente ale acesteia, se va soluționa prin arbitrajul Curții de Arbitraj Comercial Internațional de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova în conformitate cu Regulamentul acestei Curți cu privire la procedura de arbitraj aplicabilă soluționării litigiilor cu caracter sportiv. Hotărârea arbitrală este definitivă și obligatorie.”*